СБОРНИКЪ
ОТДѢЛЕНІЯ РУССКАГО ЯЗЫКА И СЛОВЕСНОСТИ ИМПЕРАТОРСКОЙ АКАДЕМІИ НАУКЪ.
Томъ LXXVII, № 3.

БѢЛОРУССКІЯ НАРОДНЫЯ ПѢСНИ.

ЗАПИСАНЫ
А. Розенфельдомъ.

С.-ПЕТЕРБУРГЪ.
ТИПОГРАФІЯ ИМПЕРАТОРСКОЙ АКАДЕМІИ НАУКЪ.
1904.

Напечатано по распоряженію Императорской Академіи Наукъ.
Іюль 1904 г. За Непремѣннаго Секретаря, Академикъ *А. Карпинскій.*

БѢЛОРУССКІЯ ПѢСНИ.

дер. Миговка, Радошковской вол., Вилейскаго уѣзда, Виленской губерніи.

1.

Ды паѣхаў каралевичъ
На ваява́нія,
Ды пакинуў Гану́сицу
На гарава́нія.
Яго жана Ганусица
Сына радзи́ла,
Парадзи́ўши свайго́ сына
У пялю́шку звила́.
Спави́ўши ў пялю́шачки
У Дунай пусцила
— Плыви, плыви, мой сыночикъ,
Ды якъ пло́тушка,
Ци ня буду я мо́лода
Йще дзѣ́ушка... —
Тамъ хадзили рыбалоўнички,
Рыбку лавили,
Ни злавили щуки-рыбы,
Злавили дзиця.
Во й пане́сли дзиця́тушка
На крулеўскій дворъ,

Ударыли — зазванили
У жало́сный звонъ.
— Вси дзѣ́вачки-пане́начки,
Сабирайцися,
Вы къ гэ́таму дзиця́тушку
Прызнавайцися —
Уси дзѣ́вачки-пане́начки
Напяро́дъ идуць,
Яны́ на сваихъ гало́вачкахъ
Вяно́чки нясуць.
Охъ, и та́я Ганусица
На заду́ йдзе́ць,
Ина́ на сваей гало́ваццѣ
Вяночка ни нясець.
— Зачѣмъ, зачѣмъ, Ганусица,
Лянива была,
И ты на сваю́ галовачку
Вяночка ни звила́?
— Я ўчо́ра су-вячо́ра
Бо́льна лижала,
Я на сваю́ галовачку
Винка́ ни звивала.
Охъ, узя́ли Ганусицу
Падъ бѣ́лы бо́ки,
Укинули Ганусицу
Ў Дунай глыбокій.
Ище тая Ганусица
Йще ни ўтанула,
Ина́ сваю́ ўсю ро́скошь
Успамяну́ла
— Во, ма́ишь жа, мой та́тачка,
Ище дачо́къ пяць,
Ни пущай жа па кирма́шахъ,
Нихай до́ма спяць.

Во й маишь жа, мой та́тачка,
Ище ме́ньшихъ дзьвѣ,
Ни давай жа такой воли,
Во якъ даў и мнѣ.

2.

Сиў галубчикъ на садо́чку палятая,
Бѣлъ мало́йчикъ кра́сной дзѣ́ушки шука́я
— Вы́дзи, выдзи, кра́сна дзѣушка, на ву́лку,
Вынесь, вынесь, красна дзѣушка, вядзёрка. —
— На што табѣ, бѣлъ малойчикъ, вядзёрачка?
Стаи́ць вада́ ў ку́бачку, — вазьми, мыйся,
Висиць шары́начка на ко́мину, — вазьми, ўтры́ся,
Стаи́ць сахаръ на паўми́сѣ, — нажары́ся,
Стаиць ло́жа засла́ная, — ляжь, праспи́ся,
Ёсь у мяне садъ вишневый, — прахадзи́ся
На чирво́ну ви́шиньку наглядзися. —
— Кидай, мила, дро́бны дзѣци ў крапиву,
Во паѣ́дзимъ мы съ табою на Ўкраи́ну. —
— Бада́й, тая Ўкраи́на ни даждала,
Кабъ я свае дробныя дзѣтки пакида́ла.
Ѣла рыбу, ѣла рыбу и съ шафраномъ (sic),
Лѣпій быць за казако́мъ, якъ за па́намъ.

3.

Ды пашоў сынъ Данила
Ды на Русь на вайну́,
Ды паки́нуў сынъ Данила
Кацярынку сваю.
Яго матка старэ́нькая
Усю ночь ни спа́ла,

Сѣла, листы́ написала
Ды къ Данилу пасла́ла.
— Ды вярнись, сынъ Данила,
Ды зъ Руси́ сы вайны,
Твая жонка Кацярына
Усю ночь ни спа́ла,
Скрыпки-дудки наймала,
Съ казака́ми гуляла,
Твае кони стае́нныя
Пазаѣ́жджывала,
Твае мяды́ сало́дкія
Павыточивала,
Твае гро́ши-чирвоньчики
Порашшо́рывала,
Твае шубы дарагія,
Пазаношивала.
Ды вярнуўся сынъ Данила
Ды зъ Руси́ сы вайны,
Яго жана Кацярынка
Ды на ганку стаиць.
Ина́ ямý маладому
Бѣ́лу ручку даé;
Ёнъ и ручки ни бярэ́,
Ёнъ паклонуў ни дае;
Ды и ўзяў сынъ Данила
Найвастрэйшую мечъ,
Зняў жанѣ Кацярыни
Ды й галовачку съ плечъ.
Ды пашоў сынъ Данила
Ды ў хатку сваю.
— Цяперъ табѣ, матýличка,
Тры грахи на душý:
Першій грэхъ, матуличка, —
Кацярынки нима́,

Другій грэхъ, матýличка,
Што мой сынъ — сирата,
А трэцій грэхъ, матýличка,
Што я й самъ удавецъ.

4.

Чамý ни прыбы́ў, чамý ни прышоў
На маé зарýчиньки?
Ци кони ня мѣў, ци ѣхаць ни хацѣў,
Ци мамка ни пусцила?
— Я й кóники мѣў, и ѣхаць хацѣў,
И мамочка выпраўляла,
Мéньшая систрá, лѣтъ ни дарасла́,
Ина́ мяне ни пусцила.
— Ня ѣдзь, брацитка, ня ѣдзь рóднинькій,
Ды да тэй нягодницы,
Зъѣздзишь коники варанéнькія
Па полю гарцуючи,
Стопчишь бóцики казловинькія,
Съ паненкай танцуючи,
Зносишь шапачку бабрóвинькую,
Галоўку скланяючи,
Змочишь хýстачку шаўкóвинькую,
Слёзачки ўцираючи.
Выбярэмъ табѣ ў сваімъ сялѣ
Добрую работницу.

5.

Ишоў Ваничка лужóчкамъ,
А я крутымъ биражкóмъ,
Махнýў Ваничка платочкамъ,
А я праваю рукой.

— Пастой, дзѣўка-красави́ца,
Пагаво́рымъ мы съ табой,
Цёпла лѣ́цичка прахо́дзиць,
Злоя ўрэ́мя настаёць —
Усё й халодная зима;
У поли травушка завяла
И цвяточки ни цвиту́ць,
Быстры рэ́чиньки пастáли,
Ручаёчки ни цякуць,
Дро́бны пцицы ўси замёрли,
Салавейки ни пяюць.

6.

По́лна вамъ, браццы́,
Пици и гуляць,
Часъ-пара́, браццы,
Вамъ дамо́й ступа́ць.
Бо ў вашимъ даму́,
Во й нѣтъ никаго́,
Тольки адна жана.
Во й сядиць ина́
Ды ў канци́ стала́,
Дзержиць у рукахъ
Румачку вина,
Сама ни знаиць,
Куды яго дзѣць, —
Ци самой выпиць,
Ци падъ столъ вылиць.
Само́й выпиўши, —
Галоўка балиць,
Падъ столъ вылиўши, —
Мужъ будзиць браниць.

Во й пайду сама
У стайню сваю,
Выбяру каня —
Што найлѣпшага,
Найбыстрэйшага,
Найсивѣйшага,
Найсивѣйшага, найбыстрэйшага
Во й атдамъ каню
Румачку вина,
Во й пушу каня
У роўная поля.
Нихáй сивый конь
Прагарцýицца,
Нихай мой милый
Прамуштрýицца.
Ды ўжо сивый конь
Прагарцаваўся,
Ды ўжо мой милый
Прамуштраваўся.

7.

Я никóму ни скажу,
Куды я гуляць пайду.
Пайду гуляць у вишневый садъ;
Тамъ канюшня новая,
Тамъ канюшня новая,
Кучары́ удалыя;
Адзинъ кучиръ маладый
— Идзи, кони паглядзи́,
Идзи,-кони паглядзи,
Ци ўсѣ кони пьюць-ядýць —

Ды ўсѣ кони пьюць-ядзу́ць,
Адзинъ конь ня пье, ня ѣсць,
Самъ на сябе вящу́я,
Ни на сябе, — на пана
— Сяда́й, пане, на мяне,
Паѣдзимъ ваяваць,
Цябе, пане, тамъ забьюць,
Мяне ў конницу взьму́ць,
Дадуць сѣна и аўса, —
Вотъ я, коникъ, буду жиць,
А ты, пане, будзешь гниць.

8.

Божа жъ мой, Божа! што я за сонъ сниў:
Съ правай руки сако́лъ вылициў,
Съ падъ лѣвай — сакалянётка.
Устань, мая мамачка,
Мой сонъ разгадай.
Мамачка ўстала, — сонъ разгадала.
Жана сына радзила и сама ня жи́ва.
Ѣхаў я, ѣхаў, — мой конь ни бяжиць,
Падъѣхаў падъ лѣсъ, — мой лѣсъ ни шумиць.
Узъѣхаў на дворъ, — мой ко́никъ зарза́ў,
Усю праўду сказаў.
Прышоў я ў хату, — служаначка стаиць,
Сыночка здяржиць,
И столъ засла́ный, и жана прыбра́на.
— Во й служки мае найвярнѣйшія,
Запрагайця кони, што найлѣпшія,
Выво́зьця жану маю милую.

9.

У поли, у поли сасёнка стаяла,
Падъ тэй сосной Маруся гуляла,
Чорнымъ шоўкамъ галоўку звязала.
Прыѣхали тры казаки съ полку,
Развязали Маруси галоўку.
Адзинъ сказаў: «я Марусю люблю»,
Другій сказаў: «я Марусю вазьму»,
Трэцій сказаў: «я зъ ёй ажанюся.
Ёсь у мяне тры кани на стайни,
Я Маруси зеллійка дастаўлю.
На аднымъ кани поля пираѣду,
На другимъ кани мора пираплыву,
На трэццимъ кани Марусю павязу».

10.

Во Сципанава Настася
У зялёнымъ саду гуляла,
У зялёнымъ саду гуляла,
Траву-мураву збирала,
Траву-мураву збирала,
Милы госци сабирала,
За убраный столъ саджала,
За убраныя сталочки,
За дубовыя скамейки.
Милы госци сабирала,
Стаканъ рому наливала,
Стаканъ рому наливала,
Наливала — гаравала,
Наливала — гаравала,

Паднасила — галасíла.
— Ня пью, Настася,
У тваимъ дамý нисчасця.
Твайго мужа у вóйска ўзяли,
У Палíцъ-городъ падáли,
У Палíцъ-городъ, гарадóчикъ,
У казёньнинькій дамóчикъ.
У казёньнинькимъ дамóчку
Пасадзили на сталóчку,
Русы кýдзирки абрыли,
У платочикъ увязали,
У платочикъ увязали,
Да Настаси адаслали.
Во Сципанова Настася,
Прышлú вóды, прышли мыла,
Прышли тóнка палаценца.

11.

На цихимъ Дунаи жаўнéры гуляли,
Ой лю́ли, лю́ли, жаўнеры гуляли (2 раза)
Дзяўчину паймали, спаць палажили,
Мядóмъ напаили, спаць палажили.
Во й спáла дзяўчúна до бѣлага свѣту,
Устáла дзяўчина, ажъ кашýльки нѣту.
Дарóжичка вúдна, да дамóўки йсци стыдна.
Дарожичка пацямнѣла, дзяўчину пасмялѣла.
Прышоўши да дому, пѣсиньку запѣла
— Сястрыца Аршулька, падáй мнѣ кашулька (sic).
Адзинъ братъ Тадэушъ, а другíй Матэушъ,
Па сѣничкахъ ходзя ды на й скрыпачку йграя,
Сястру выпраўляя
— Я й сястру гадýю, й пасáхъ гатýю.

Сястрицу ў клѣтку, пасáхъ падъ павѣ́тку,
Сястру за варóты, й пасахъ за ёю.

12.

На широкай далинѣ́,
Тамъ дзяўчи́на гуляла,
Русу касу́ чисала.
Русу касу́ чисала,
На малóйца чика́ла.
А дзѣ́ бра́ўся сынъ Дунéцъ,
Во й прышоў ёнъ да яе,
Во й прышоў ёнъ да яе
И пытаицца ў яе
— Во й ци любишь ты мяне,
Ци пóйдзишь за мяне? —
— Охъ, я цябе ни люблю,
За цябе ни пайду —
Вы́няў Дунецъ вóстру мечъ,
Зняў галоўку роўна плечъ,
А самъ пашоў на Дунéцъ (?),
Тамъ жа яго спазна́ли,
Ручки, ножки звизали,
У палицію пада́ли.

13.

Ты дубóчикъ, дубъ зяленый,
Широкій листъ на табѣ;
Ты малóйчикъ бѣлъ-кудравый,
Нѣту праўды ў цябе.

Ты бажиўся, прысягаўся —
Во́зьмишь замужъ за сябе,
А цяперъ ты ажаниўся
И пакинуў ты мяне.
Вазьму ту́ги, пайду ў лу́ги,
Нихай мяне звѣръ заѣсць.
— Вы звяра́тки-дзивяра́тки,
Сабирайцися ка мнѣ.
Разарвиця, разнясиця
Па ракитавымъ кусцѣ.

14.

Го́ра жъ маё ни бальшо́е;
Зъ го́ра ножички ня ходзюць,
Шумъ галовачку хиляя...
Любиў милый — пакида́я.
Су вячо́ра кудры чеша,
Су паўно́чи гуляць ѣдзя,
Свѣтъ свита́я — прыяжджая,
Стучиць-гручи́ць у вароты
— Адчини́, ми́ла, вароты —
Стала ми́ла адчиняци,
Начала́ яго ругаци.
— Пастой, мила, ни ругайся,
Харашёнька распытайся.
Я ў няволичку папаўся —
Празъ три рубли, празъ чатыры,
Празъ дзѣўки маладыя,
Празъ удоўки ўдалыя.
Зъѣздзиў кони вараныя,
Стаптаў бо́ты дарагія.

15.

Ка́лѣ варо́тъ братка ѣздзиць,
Ка мнѣ ў госци ни заѣдзиць
— Якъ я ма́ю заѣзджаци,
Якъ прыѣ́ду, дыкъ ты плачишь,
Адъижджаю, — ище й го́рый;
Якъ я ў лясо́къ,
Дыкъ ты ў галасо́къ,
Якъ я ў бо́льшій, дыкъ ты ў го́ршій.
Я ў кладки, — кладки гнуцца,
У мяне маладой слезы льюцца.
Во й пасѣ́ю жоўтый пясокъ,
Кабъ квѣ́тачки ни радзи́ли,
Кабъ дзѣвачки ни хадзили,
Кабъ квѣ́тачки ни щипали,
У вяночки ни звивали,
На галоўкахъ ни насили,
Маей доли ни прасили.

16.

Ой, хадзиў, хадзиў па роўнымъ поли,
Ой, страляў, страляў па синимъ моры,
Во й забиў, забиў сыза галубо́чка.
Якъ расплачицца да й сыза галубка
— Ды на што забиў, ды съ свѣту згубиў,
Яго дзѣтачки ды пасираці́ў! —
— Ни плачь, ни бядў́й, сыза галубка,
Прыганю табѣ ста́да галубо́ў,
Выбирай сабѣ и шукай сабѣ,
Каторый быў твой.

— Я й выбирала и пирабирала,
Нѣту тако́га, якъ я й каха́ла.

17.

Ху́да, ху́да, да й хто каго любиць,
Во йще хужи, хто й съ кимъ растаецца.
Растаецца Ва́нюша зъ дзяўчо́нкой.
Во й прышоў жа маіоръ падъ аконца
— Выйдзи, мая́ ми́ла, са мной гаварыць —
— Рада бъ я съ табой гаварыць, —
Законный мужъ пры бо́ку ляжиць —
— Найдзи́, найдзи, хму́ра градавая,
Забій, забій законнага мужа.

18.

Зяленый дубо́чикъ, чаго пахилиўся?
Маладый малойчикъ, абъ чомъ зажуры́ўся?
Ци кони прыстали, ци зъ дарожки збиўся?
Кони ни прыстали, зъ дарожки ня збиўся,
Заѣхаў у ка́рчму, гарэлки напиўся.
Тамъ людзи стая́ли, мяне абуджа́ли.
— Охъ, вы, людзи мае, ни судзиця мяне...
Любиў я дзяўчину, дзяўчина мяне,
Цяперъ людзи кажуць, — ня пойдзя за мяне,
Во пайду я до́ламъ, доламъ-далино́ю,
До́ламъ-далино́ю, шука́ючи роду.
Ни нашоў я роду, нашоў рыбалоўцы.
— Охъ, вы, рыбалоўцы, слаўныя малойцы,
Ой, закиньця сѣтку на быструю рэчку,
Во злавиця рыбку, рыбачку шатры́нку,

Слаўнаму малóйцу ды й на вичарынку.
Щука-рыба йграя, инá пару мая
А я маладзéнькій пары ни маю.
Тольки жъ мая́ пара, — што вóчички шэры,
Тольки жъ да любóвы, — што чóрныя бровы.

19.

Цёмная ночка, цёмная,
Ище цямнѣй будзя,
Хай судзюць, гаворуць,
А што зъ мяне будзя.
Нихай сабѣ судзюць,
Нихай гавóруць,
А маей натуры
Ни пирастановюць,
Бо мая́ натура
Айцá й матýли
И мужа маладога.

20.

Аддáла жъ мяне мамка
Замужъ далёка,
За Дунай глыбокій.
Жилá жъ я й жилá,
Ни нудзи́лася,
На трэ́ццимъ гадóчку
Занудзи́лася,
Мнѣ къ мáтаццы ў госцики
Захацѣлася.
Абярнуся мóлода

Шэрай зязюляй,
Палячу я мо́лода
Къ матаццы ў садъ.
Ажно жъ мая матачка
Па дварэ ходзя,
Нявѣстачикъ-ластачикъ
Абуджа́я
— Нявѣстачки-ластачки, ўставайця,
Што ў нашимъ садо́чку
За пташка пяе,
Аткуль яна бѣдная
Прыпѣўки бярэ́? —
А меньшій братъ кажа
— Трэба яе ўбиць —
А бо́льшій братъ кажа
— Живую злавиць —
Сярэдній братъ кажа
— Ни биць, ни лавиць,
Нихай гэта пташичка,
Гдзѣ хоча, ляциць —
Ни ляцѣла я жъ жало́сци
Къ матаццы на дворъ,
Паляцѣла я жъ жало́сци
Ажъ у щирый боръ.
Во й сѣла жъ я, пала
На сухимъ дрэви.
— Якъ гэтаму дзе́раўцу
Богъ лисця ни даў,
Такъ мнѣ маладзе́нькай
Богъ доли ни даў.
Ды я ў канци́ столика
Настаялася,
Нясо́ланой по́лиўки
Нахлибалася,

Я дробныхъ слезачикъ
Наранялася,
Тонкимъ рукавóчкамъ
Наўциралася.

21.

Во й жили-были ды два бра́цитки,
А трэцця сястрыца.
Дума́ жъ мая, дума́,
Трэцця сястрыца.
Пайшли бра́цитки на лугъ касиць,
Дума́ жъ мая й дума́,
На лугъ касиць.
Аставили сястрыцу абѣдъ варыць,
Дума́ жъ мая й дума́,
Абѣдъ варыць.
Во, имъ сястрыца абѣдъ зварыла,
Дума́ жъ мая й дума́,
Абѣдъ зварыла.
Сѣли брацитки сами абѣдъ ѣсци,
Дума́ жъ мая й дума́,
Сами абѣдъ ѣсци.
Паслали сястрыцу каня паи́ци,
Дума́ жъ мая й дума́,
Дума́ надъ думóю.
Во, ихъ сястрыца каня паила,
Дума́ жъ мая й дума́,
Дума́ надъ думóю.
Каня паила, сама ўтанула,
Дума жъ мая й дума́,
Дума́ надъ думóю.

Пака брацитки сястру шука́ли,
Дума́ жъ мая й дума́,
Дума́ надъ думо́ю,
Ужо жъ яе це́ла рыбка абъе́ла,
Дума́ жъ мая й дума́,
Дума́ надъ думо́ю.
Ужо жъ яе валасы́ вада́ абъе́ла,
Дума́ жъ мая й дума́,
Дума́ надъ думо́ю.

22.

Ды ў старшага марша́лка
Ды суни́чпая лицо,
Ды суничпая лицо,
Сакало́вы во́чички.
Ды ў яго залатая ло́жичка,
Залатая тале́рачка·
Самъ ни зная, куды яе дзе́ци,
Ци само́му зъе́сци,
Ци ў кише́ньку схава́ци,
Ци на пе́синьки даци.

23.

На старшимъ свату кашу́ля,
Гэй, кашу́ля,
Ды сто зло́тыхъ каштуя,
Гэй, каштуя,
Во хто жъ яе вышываў,
Гэй, вышываў.

Вышивала яе яго жина,
Гэй, жина.
Ды на пра́сличку се́дзючи,
Гэй, сѣдзючи.
Мало́га сынка дзе́ржучи,
Гэй, дзержучи.
Цёмнай ночки про́сючи,
Гэй, про́сючи.
Кабъ ина́ ёй спяши́ла,
Гэй, спяши́ла.
Ясный зары прасила,
Гэй, прасила.
Кабъ ина́ ёй свяци́ла,
Гэй, свяцила.

24.

Го́ра маё, ве́льми го́ра,
Галовачка бѣдна мо́я!...
Замужъ зайци — гора знайсци:
Адной рукой дзяжу́ мяшу́,
Другой рукой дзиця дзяржу.
Го́ра жъ маё, ве́льми го́ра,
Галовачка бѣдна мо́я!
Паку́ль дзяжу́ замяси́ла,
Свинни́ дзьверы выламала.
Го́ра жъ маё, ве́льми го́ра,
Галовачка бѣдна мо́я!
Паку́ль дзьверы ўстанави́ла,
Свайго́ мужа угнявíла.
Го́ра жъ маё, ве́льми го́ра,
Галовачка бѣдна мо́я!

Дро́вы зэ́юць, ажъ шуга́юць,
Дзиця плача, ажъ рыга́ицъ
Го́ра жъ маё, ве́льми го́ра,
Галовачка бѣдна мо́я!
Свякроўка ни мату́ля,
Ина́ дзицяци ни прыту́ля.
Го́ра жъ маё, ве́льми го́ра,
Галовачка бѣдна мо́я!
Дзивяра̀тка дыкъ ни бра́тка,
Да дзицяци, якъ звира́тка.
Го́ра жъ маё, ве́льми го́ра,
Галовачка бѣдна мо́я!
А залви́ца ни сястрыца,
Да дзицяци, якъ звярыца
Го́ра жъ маё, ве́льми го́ра,
Галовачка бѣдна мо́я.

25.

Во й пайду я ў карчо́мачку,
У карчо́мачку адна,
Во й выпью я гарэ́лачки,
За ше́лягъ вина.
Пры широкай дарожички
Спа́цички мила.
Тудой ишоў дзивяра́тка,
Якъ ро́днинькій бра́тка
— Устань, устань, брато́вачка,
Бо будзя табѣ зьле,
У ми́лага нагаичка
Висиць на сцянѣ.
— Дзивяра́тка, ро́дный бра́тка,
Барани́ мяне,

Я вышью кашу́личку
Шаўко́мъ дли цябе —
Зачуў то́я пьянюччинька
У новый камо́ры.
— Во съ кимъ жа ты, нягодница,
Пайшла́ ў размо́вы?
Во й ту́ю кашу́личку
На ножкахъ знашу́,
А я табѣ, нягодница,
Плечики спишу́.

26.

Ой у поли цихій вѣциръ вѣя,
Тамъ удоўка пшани́цыньку сѣя.
Въ й сѣ́ила ина́ да паўно́чи,
Во й выплакала свои́ я́сны вочи.
Ище ўдоўка да дому ни зайшла,
Удо́ўчина пшаничка ўзайшла;
Ище удоўка абѣду ня зъѣла,
Удоўчина пшаничка паспѣла.
Пашла ўдоўка пшаничку глядзѣци,
Ажъ вы́вила зязюлька дзѣци.
— Хто пабярэ́ зязю́лины дзѣци,
Тый ня будзя свой вѣкъ удавѣци.
Я й пабяру́ зязю́лины дзѣци,
Я й ня буду свой вѣкъ удавѣци.

27.

Чаго́ ты, ло́сю, чаго́, си́винькій,
Къ сялу́ прылягаишь?
Ци ты, ло́сю, ци ты, си́винькій,
Цяжку́ю зиму́ чу́ишь?

Ды хоць цяжку́ю, хоць ни цяжку́ю, —
Ня будзя якъ лѣ́цичка,
Ды хоць цяжку́ю, хоць ни цяжку́ю, —
Ня будзи, якъ цёплая.
Чаго дзѣвачка, чаго, маладая,
Такъ си́льнинька плачишь?
Ци ты дзѣвачка, ци ты, малада́,
Лиху́ю свякроў чу́ишь?
Хоць лихую, хоць ни лихую, —
Ня будзя, якъ ма́мачка,
Ма́мачка была́, ро́дная была́,
Ина́ мяне ни обсудзила,
Свякроўка будзя, журли́ва будзя;
Выйдзя на ву́лку, абсудзя:
— Спиць нявѣстачка ды да соўнійка,
Да, бада́й, ни ўстала,
Майму́ дзицяци дараже́нькому
Ды свѣтъ завязала.

28.

Ды цйра́зъ мой боръ, цйра́зъ мой дворъ
Ды цяце́ра ляцѣла,
Ды нидаў Богъ мнѣ, ни судзиў Богъ мнѣ,
За каго жъ я хацѣла.
Во съ каго кпила́, насмихалася,
Я таму заста́лася.

29.

Празъ бары́, бары́, лясы́
Шеры гуси ляцѣли,

Лятучи́ гаварыли:
— Нима́ лѣпшій я́гадки,
Якъ суни́чунька ў мяжи,
Якъ брусни́чунька ў бары́;
Нима́ лѣпшій го́сцицы,
Якъ дочу́шка ў матачки.
А якъ матачка памро́,
Дыкъ дарожка зарасце́
Ельничкамъ, бярэ́зничкамъ,
Зялёнинькимъ ара́шничкамъ.

30.

Ды даўно, даўно́ я ў братки была,
Ды ўжо мая даро́жичка
Лѣсамъ зарасла.
Кали захачу, я й працираблю,
Я да свайго ро́днага бра́тки
У го́сційки схаджу́.
А мой брацитка, мяне ни ждучи́,
Запирая варо́цитка, съ карчо́мки йдучи.
Я, маладзе́нька, то́я пазна́ла,
Якъ узыйшла на дво́рыйка, — защебетала
— Ппця, го́сцики, квасъ, дли мяне нима.
Знаю, знаю, мой брацитка,
Што ня госця я ў васъ.

31.

Вѣлая бяро́зка, бѣлая,
Чаго на мо́ры паклякла,
Дзѣ́ўкамъ дарожку залягла?
Туро́ю йшла Мары́лька,

Нисла золата ў прыналѣ,
Щи́рая сро́бра ў рукавѣ,
Ды разсыпала на мо́ры,
Кли́кала матачку съ само́ры
— Ой, выйдзи, матачка, выйдзи,
Памажи́ золата сабраци,
Щи́рая сро́бра падняци —
— Ня выйду, дзиця́тка, ня выйду,
Жъ жа́ласци ручикъ ни ўздыму́,
Што цябе маладу́ аддала́
Ды ў чужую старонку
Ды да чужога дзицяци,
Бѣлыя ручки сцираци.

32.

Во ў Вильни, ў Вильни на таргу́
Иванка ко́ника прадаваў,
Прадаваў, прадаваў, — жалаваў
— Ой, ко́сю мой, ко́сю, добрый быў
Хвастомъ вулачки падмитаў,
Ву́шками неба падпираў,
Во́чками зо́ры аблича́ў,
А мыслями дзѣвачку выбираў.

33.

Во й загада́ли на вайну́
Нашиму войту аднаму;
А ў нашаго во́йта сыно́ў нѣтъ,
Адна дачу́шка на раду́
И тая по́йдзя на вайну́.

Дзѣ йна ручкай махнула, —
Трыццать казáкаў заснýла,
Дзѣ йна шабéлькай махнула, —
Семсотъ казáкаў уснýла.
Вó й кабъ я вѣдаў, чій то сынъ,
Аддáў бы дачкý каралёўну.
— На што мнѣ твая каралёўна,
Коли я й сама вайтóўна. —

34.

Зыбнýла мóря, зыбнула,
Дзѣвачка ў мóры танýла.
Тудою йшла матачка.
— Падáй, дзицятка, ручку мнѣ —
— Ни падáмъ. мамачка, ни падáмъ,
Нихай я ў моры ўтану,,
Нихай ня буду никóму. —
Зыбнýлу мóра, зыбнýла,
Дзѣвачка ў моры танýла.
Тудой ишоў тáтачка
— Падáй, дзицятка, ручку мнѣ. —
— Ни падáмъ, тáтачка, ни падáмъ,
Нихай я ў моры ўтанý,,
Нихай ня буду никóму. —
Зыбнýла мóра, зыбнýла,
Дзѣвачка ў моры танýла.
Тудою йшоў брáцитка
. . . . . .
. . . . . .
Тудою йшла сястрыца
. . . . . .
. . . . . .

Зыбну́ла мо́ра, зыбну́ла,
Дзѣвачка ў моры тану́ла
Тудою йшоў Ваничка.
— Ды пада́й, дзѣвачка, ручку мнѣ. —
Ды пада́мъ, Ваничка, ды пада́мъ,
Нихай у моры ни ўтану,
Нихай буду аднаму.

35.

Ды ў винны́мъ калодзизи
Два кани ваду́ пи́ли,
Піючи́ гаварьили
— Сягодня наша паша,
Заўтра рана-дарожичка
Битая-тапта́ная,
Дзѣ мая́ каха́ная.
Ды наѣдзимъ, наѣдзимъ
Ды на Русь на Ўкраи́ну.
Па маладую дзяўчи́ну.
Тамъ жа намъ до́бра будзя,
Ля ко́ній абро́къ будзя,
А для насъ чесь будзя,
Чесь будзя — гаро́лачка,
Даръ будзя — пане́начка.

36.

Кӑля́ ро́чки, кӑля́ броду
Пили два галубы́ во́ду,
Пили, пили ды ўздыхнули.
Усё кры́лцами сумахнули.

— Аддали́ браты́ сястрыцу,
Нихто жъ туды ни даѣ́дзя,
Ни даѣ́дзя й ни до́йдзя. —
Адазваўся казачо́къ.
— Я й даѣду, я й дайду́,
Я й даѣду, я й дайду́,
Па надво́ръи пахажу,
Сваю милую пабуджу́.

37.

Палы́нь, палы́нь, трава горкая,
Трава горкая, бизкаро́нная.
Вохъ, и ёсь каму мяне биць, журыць
А пажалова́ць мяне й не́каму.
Вохъ, и татка мой ды ни жалу́я,
Аддае́ замужъ ды й прыказывая.
— Во й наси́ зло́та, ни хили́ къ грудзя́мъ,
Во й гаруй го́ра, ни кажи́ людзя́мъ,
Да пій мёдъ-вино ды ни пья́ньчися,
Да гаруй го́ра ды ни ска́ржися. —
— А мой та́тачка, а мой ро́дниньки́й!
Наси́ўши зло́та, зло́та зма́жицца,
Гараваўши го́ра, людзя́мъ ска́жицца.
Пиўши мёдъ-вино, му́шу ўпья́ньчицца
Гараваўши го́ра, людзя́мъ ска́ржицца.
Ни пайду къ та́тку я ў нядзѣлю,
Ды пайду къ татку я ў се́раду,
А мой ми́линькій усё й на пе́раду,
А мой та́тачка у варо́ццахъ стаиць
Ды на зя́цялку нарака́ицца:
«Да ўзяў дачку́, якъ липи́начку,
Ды ссушиў-знудзи́ў, якъ лисци́начку».

— А мой татачка, а мой ро́дниньки́й,
Ды ни я жъ яе ды ссушиў-знудзи́ў;
Ссушили жъ яе да пастáў-кро́сны,
Сёмая висна́, якъ стояць кро́сны,
Во ниць ни́ицица, бе́рда бе́рдзицца,
А Наталачка ды ўсё сердзицца.

38.

Во ў гарадзе́нцы, два маладзе́нцы
Ячмень жнуць,
Во й ра́на, ра́на, ячмень жнуць.
Сонца низе́нька, вечаръ близе́нька —
Ни дажнуць
Во й ра́на, ра́на, ни дажнуць

39.

Во ўзыйдзи́, ўзыйдзи́ ды ясёнъ мѣсяцъ,
Ды ў пасаво́я ко́ла,
Выйдзи дзяўчи́на, сэрцу ядзы́на,
Да прамо́ў ка мнѣ сло́ва.
— Рада бъ я вы́йсци, пагаварыци, —
Лихіи сусѣдзи.

40.

Кӑлӑ новага двара
Ци ня пчолачка гула́;
Дзѣвачка заплакала,
Адъ винца прыѣхала.

— Мамачка мая ро́дная,
Пирайдзи даро́жачку,
Шлюбаву́ю сцежичку,
Бла̄слави даро́жачку
И выпраўля́й, ни забаўля́й.

41.

Вохъ, ты, друща́тка, ты баламу́цицъ.
Звядзи́-свѣтъ,
Ты ўчо́ра ў насъ быў, пирапо́й папи́ў
Гаварыў;
Каза́ў дзѣ́ваццы, каза́ў маладой
Шесь курэ́й.
Якъ ина́ прышла, ўсяго́ адну знашла
Бизъ хваста́.
Вохъ, ты, друщатка, ты баламу́цицъ,
Звядзи́-свѣтъ,
Ты ўчо́ра ў насъ быў, пирапо́й папи́ў
Гаварыў.
Каза́ў дзѣ́ваццы, каза́ў маладой
Шесь сви́рноў.
Якъ ина́ прышла, ўсяго адзинъ знашла
Бизъ вугло́ў.
Вохъ, ты, друщатка . . . . . .
. . . . . .
Шесь кароў
Якъ ина́ прышла, ўсяго адну знашла
1 1 Бизъ раго́ў

Петровочныя.

42.

Ни сядзи, ёлка, близка дарожки,
Божа пашъ.
Во сядзь близе́нька сила́,
Божа нашъ,
Близе́нька сила Во́саўскага.
Божа нашъ,
У Во́сави дзѣ̀ўки харошія,
Божа нашъ,
Паўю́пь ёлачку вяно́чками,
Божа нашъ,
Вяно́чками-паясо́чками,
Божа нашъ.

43.

Чаму силязе́нь смуцёнъ ни вясёлъ?
Божа нашъ,
— Во якъ жа мнѣ вяселаму быць,
Божа нашъ [1]),
Учо́ра су вячо́ра вутачка бы́ла,
Сягодня рана ў Дунай паплыла,
У кру́гый биражо́къ, у жоўтый пясокъ. —
Чаму жъ ты, Иваничка, смуцёнъ ни вясёлъ?

---

1) Припѣвъ «Божа нашъ» повторяется послѣ каждаго стиха.

— Во якъ жа мнѣ вяселаму быць?
Учóра су вячóра съ панепачкай гуляў
Сягодня рана — заручóпая,
Заручóпая, засмучóная й павязёная.
Кабъ жа далёка, — жаль бы нибылó,
А то адъ мяне на трэццимъ дварэ,
На маймъ дварэ вадзицу бярэ.
Во пайду я тынъ гарадзици,
Нихай ни бярэ маей вадзицы,
Нихай ни бярэ, ни ўмываицца,
Зъ мяне маладога ни насмихаицца.

44.

Во ель маѝ зялёная,
Божа нашъ,
Свякроў мая шалёная,
Божа нашъ
Загадáла жъ мнѣ ў нядзѣльку жлукцúць,
На мóры бялиць,
Верхъ лѣсу сушиць,
Па нéби качаць,
У варэ́чикъ складáць.
Свякроўка мая, матачка мая!
Я й ни жидоўка — ў нядзѣлю жлукцúць,
Я й ни лябёдка — на моры бялиць,
Я й ни соўпичка — верхъ лѣсу сушиць,
Я й ня шўрачка — у варэ́чикъ складáць.

 Божа нашъ.

45.

Божа нашъ!
Во ў садо́чку ў халадо́чку,
Божа нашъ, Божа нашъ,
Стая́ць ко́ники пакилза́ныя, пасидла́ныя,
Божа нашъ, Божа нашъ и т. д.
Тольки сѣсци, паѣхаци
Да ўдовушки ў залётушки.
Удовушку лёгка ўзяци,
Лёгка ўзяци, цяжка жици,
Цяжка жици, зъ ёй гаварыци.
Во ў садо́чку ў халадо́чку
Стаяць коники пакилзаныя, пасидла́ныя,
Тольки сѣсци ды паѣхаци
Да дзѣ́ушки ды ў залётушки.
Во дзѣўчину цяжка ўзяци,
Цяжка ўзяци, лёгка жици,
Лёгка жици зъ ёй гаварыци.
Дзѣушку вязуць, коники ирзу́ць,
Кони ирзу́ць, сырая земля́ разсыпаицца

46.

Скакала коза на па́сицы,
Божа нашъ,
Во ска́чучи бидавала,
Божа нашъ,
— Учо́ра су вячо́ра ваўчо́къ бываў,
Ваўчо́къ бываў, дзѣтки пабраў,
Рана-по́зна и мяне во́зьмя. —
Хадзила дзѣвачка па новыхъ сѣняхъ,
Во й хо́дзючи бидавала

— Бида жъ мая ни ма́лая.
Учо́ра зъ вячо́ра Ваничка бываў,
Ваничка бываў, куфры́ пабраў,
Рана — по́зна й меня во́зьмя,
Божа нашъ.

47.

Ка́ля тыну тры сце́жички,
Божа нашъ,
Тудо́ю йшли тры пане́начки.
Божа нашъ.
Адна пане́начка чо́рна-мале́нька,
А другая бе́ла-румя́на,
А трэ́цця то́нка-высо́ка,
Бѣла-румяна пашла за пана,
Чо́рна-мале́нька — за караля,
То́нка-высо́ка — за дварани́на.
Стали карали зъижджацися,
Стали ў яго пытацися.
— Чаму ни браў тонкай, высокай?
Чаму ўзяў чо́рну-мале́ньку? —
— Тонкая дрэва ламливая,
Мала́я пчолка мядливая —
— Чаму ни браў бѣлай, румянай,
Чаму ўзяў чо́рну-мале́ньку? —
— Бѣлая рэ́дзька чарвивая,
Чорная зимля ўрадли́вая.

48.

Ляцѣў голу́бъ сы го́рада,
Божа нашъ,
Махну́ў крыльцо́мъ на камо́ры,
Божа нашъ,

Чаму камóра ня мецина,
Чаму дзѣвачка ня вéсила?
— Во якъ жа мнѣ вясёлай быць?
Даравала матка трыццать кароў,
Во акъ прышло, на адну сышло;
Дараваў бацька соракъ каней,
Во якъ прышло, на адну (sic) сышло,
Дараваў братка соракъ валоў,
Во якъ прышло, на адну (sic) сышло.
Даравала систра трыццать свиней,
Во якъ прышло, на адну сышло.

49.

Ни расци чаборъ близка дарожки;
Божа нашъ,
А ў Ванички крывыя ножки,
Божа пашъ,
А ў Юзички русы валасы́,
А ў Адáмки бѣлыи ручки,
А ў Сцёпачки синíи вóчки.
Крывыи ноги — жаръ заграбаци,
Русы валасы́ — печь памятáци,
Синíи вóчки — читаць и писаць,
А бѣлыи ручки — панепакъ витáць,
Божа пашъ.

50.

Пашли дзѣвачки на вулку гуляць,
Божа нашъ.
Мáла дачкáмъ кима часу (?)
Божа нашъ,

Прышли кароўки ня дóянныя,
Пагнаў пастушóкъ бязъ лýстачки,
Бягуць гарщечки бизъ кухарачки,
Плача дзиця бизъ нянички,
Свякроўка клúча: «идзи разуй»,
Свякрáтка клúча: «падáй вады»,
Дзивярáтка клича: «напóй каня».
Я да каровакъ зъ даёначкай,
Я да пастушкá зъ лýстачкай,
Я да гарщечкаў съ кухáрачкай,
Я да дзицяци й зъ няничкай,
Я свякрýху разуваць пашла,
Я да свякрáтки зъ зялёнымъ виномъ,
Да дзиваратки зъ залатымъ вядромъ.

51.

Божа нашъ!
Купáльничка, дзѣ твая дачкá?
Божа нашъ.
Мая дачкá ў садóчку,
Божа нашъ
У садóчку ў халадóчку
Квя́тачки рве, вянóчки ўé,
Вяночки ўе, дзѣвачкамъ даé,
Усимъ дзѣвачкамъ па вяночку.
Нашій Ганýльци ни стала винка,
Ни стала квѣтки,
Ни стала квѣтки,
Трэба намéтки;
Ни стала ёй винка,
Треба ёй чанцá,
Божа нашъ.

Дер. Слобода Семково-Городецкой вол. Минскаго у. Мин. губ.

52.

Ой, пайду я ў лѣсъ па дро́ва́
Ды набяру я ло́му;
Завеў мяне дурны ро́зумъ
У чужую старо́ну.
Бали́ць, балиць галовачка,
Ды не́чимъ звизаци,
Я далёка адъ радзимай,
Не́кимъ наказаци.
Звяжу я галовачку
Шоўковымъ платочкамъ,
Накажу я радзимай
Яснымъ сакало́чкамъ.
Шаўко́винькій платочикъ
Галоўки ни звяжиць,
Ясне́нькій сакало́чикъ
Роду ни накажиць.
Ой пайду я ў садо́чикъ
И сарву зъ рожи кве́тку,
Ды пущу я зъ рожи кве́тку
На быструю рэчку.
Тамъ матка ваду́ бра́ла
И кве́тачку пазнала
— Знаць маё дзиця
Многа лѣтъ лижа́ла,
Што гэта зъ рожи кве́тка
На вадзѣ завяла. —
Ни лижала, матка,
Ни дня, ни гадзи́ны,
А́ле́ завеў мяне дурны́й ро́зумъ
Адъ маей радзи́ны.

53.

Пра́ла бъ я кудзе́личку —
Галоўка балиць,
Пайшлабъ я ў карчо́мачку,
Дыкъ мой мужъ ни вялиць.
Прала-прала кудзе́личку —
Д'абъ зямлю́ бразь!
Сама пайшла ў карчо́мачку,
Ды й пья́на напила́сь.
Прыижджая мой миле́нькій
Съ поля дамоў
И пыта́ицца у дзѣтачикъ
— А дзѣ ваша маць? —
— Ци́ха, та́та, ци́ха, та́та,
Нихай мама спиць,
А якъ пры́дзя шинка́рачка,
Дыкъ трэба заплациць —
— Устань, ми́ла, устань, мила,
Устань, прабудзися,
Возьми сабѣ сарако́ўку,
Идзи пахмялися —
— Ци́ха, тата, ци́ха, тата,
Нихай мама спиць,
А якъ прыдзя шинка́рачка,
Дыкъ трэба заплациць. —
— Устань, ми́ла, устань, ми́ла,
Устань, пробудзися,
Вазьми сабѣ карбо́ньчикъ,
Идзи расплацися. —
— Ни паможиць твой карбо́ницъ,
Ни памогуць два:
Учо́ра пи́ла на карову,
Сягодни на вала́. —

А, бада́й, ты, мая ми́ла,
Здарова была,
Якъ ты маю́ хазя́йчку
На вѣки звила́.

54.

Тры дни ў до́му ни была
И пе́чки ни тапила,
Мужа съ са́мага утра́
Ў горадъ правадзила.
Два лако́шки талакна
Прадала́ сусѣду,
Накупила я вина
Й сазвала́ бясѣду.
Усё куцила и пила,
Напилась — звалилася,
Уту по́ру циха дзьве́ры
Ў и́збу атварылися.
Ходзиць мой бальшій, сядый,
Злый ёнъ, истамлённый,
Дзѣци зъ голоду крычаць
И печи нитаплёны.
Пазира́ў ёнъ на мяне
Й пакасиўся зъ гнѣву,
Якъ уча́ў мяне сцига́ць
Плёткай и съ прыпѣву
— Я на табѣ, мая мила́,
Я сабью ўсю плетку,
Ни миня́й ты талакна
Никагда на водку. —
Ёнъ сцигаў мяне, сцигаў,
Ды, знаць, стала жа́лка,

Бросиў въ уголъ сваю плець
Ды схваціў ёнъ палку.
Разъ-два пирахрысціў
И плюнуў зъ злосци на полъ,
Пасматрэў ёнъ на дзяцей,
Самъ горка заплакаў.
Сусѣдскія дзѣтушки
Талакно хлибáюць,
А чаму жъ у цябя
Зябнуць — галадаюць? —
Якъ мнѣ гэта талакно
Дóрага дастáлась, —
Тры дни на бакáхъ,
Охъ, и я валялась.
Охъ, балиць мая спина,
И гóлава кружúцца;
Мнѣ гэта талакно
И ва снѣ ўжо спицца.

55.

Я ўчóра сувячóра кароўки дамой ганю,
Прыганяю я къ лясочку, я къ зяленаму лугý,
Виджу съ поля барынъ ѣдзя, два сабачки ўпирадзи́,
Два сабачки ўпирадзи́, два лакеи пазадзи́.
Параўняўся ёнъ са мною, бросиў ўзоръ свой на мяне.
— Здрáстуй, милая красотка, ци зъ дзярэўни, ци съ двара? —
— Вашій воласци хрисцянка — адвічала яму я.
— Ни пугайся ты, красотка, будзишь милая мая. —
— Я барыню (sic) я й ня вѣру, штобъ барынь мяне ўзяў...
Во я Йвану ўпадабала, мнѣ Йвана очинь жаль —
— Ёнъ ни стóиць, ёнъ ни цябя, а ни твайго лица. —
Гукнýла на падружкаў: — Сабирайцися ка мнѣ,
Сабирайцися, падружки, и пасавѣтавайця мнѣ —

Падружички йспугались, на атвѣтъ сказали мнѣ:
— Што зъ барынамъ можишь сдѣлаць, — яго воля, яго
ўласць —
Умаскоўскимъ у саборы калакольчики звипяць,
Видно, нашу ми́лу Машу вязу́ць съ барынимъ винчаць.

56.

На гарэ два дубо́чки
Да або́два зилянёнькія,
Кахали́ся — любилися
Ды або́я маладзёнькія.
А якъ яны́ кахалися, —
Сухіи дубы́ развивалися,
А якъ яны пирастали, —
И зяленыи пасыхаць стали.
Шила матка кашу́личку
Широкую да дадо́льную,
Парадзила мяне матка
Харошую ды бязло́льную.
Сюды́ гара́, туды́ гара́,
Не́дзѣ вады ды напицися,
Хоць радзи́на вяли́ка,
Ды не́ къ каму прихипу́цися.
Прыхинуся я къ дубочку, —
Дубочикъ мнѣ ды ни татачка;
Вѣтрамъ шумиць, галлё ломиць,
Ка мнѣ сло́ўца ни прагаво́рыць
Прыхинуся я къ бярозаццы,
Бярозачка мнѣ ни мамачка,
Вѣтрамъ шумиць, галлё ломиць,
Ка мнѣ сло́ўца на прагаво́рыць.
Прысылая ўкло́начки, крышталовыя бало́начки (sic),

Кабъ мнѣ была чу́дна й ви́дна
На ўсю чужую староначку.
А на чужой ды на старанацы
Завуць мяне завало́каю.
Ка́жуць мнѣ рэчку плысць
Широкаю и глыбокаю.
Альбо буду рэчку плысць,
Альбо ни пачина́ць;
Наўчилася я ўжо
Го́ра гараваць.

57.

Калина-малина, ды ня стой надъ вадою,
Ни кивай галипо́ю,
Ни раўняйся са мною.
Было́ табѣ раўняцися,
Якъ у мамачки была,
Якъ я бѣла бялила
Й харашо́нька хадзила,
Ды бялѣй твайго цвэ́ту,
Чирванѣй тваихъ ягадъ.

58.

На гарэ́ калиначка, а на лугу́ туманъ;
Паѣхаў мой ми́ленькій у чужій далекій край,
А мнѣ маладзю́синькай нуда да пичаль.
Запрагу калясачку малява́ную,
Ды паѣду ў горницу мурава́ную.
А съ-надъ тэй горницы мой милый идзець,
Шельму-расканальичку падъ ручку вядзець,
А мнѣ маладзе́синькай гасцинцы пясець.

Нясець мнѣ гасциньчика — рамéнную плець,
Раменная плётушка расплиталася,
А я маладзéнькая дагадалася,
У новую камóру захавалася,
Цисовыми дзьвяры́ма зачипялася,
Сталёвыми замками замыкалася.
Пакýль расканальичка разгулялася,
Дыкъ я, маладзю́синька, наплакалася.

59.

У поли цикла́ рэчка,
Тамъ плавала вядзéрычка,
Сасновыя клёпачки,
Дубóвая дэ́нца, —
Ни чура́йся, маё сэрца.
Тамъ плавала вядзерычка
Троя сýтакъ и зъ вадой.
Выйдзи, дзяўчи́на, выйдзи, дзяўчи́на,
Пагавóрыма съ табой.
— Рада жъ бы я гаварыци, —
Нялю́бый мужъ при бóку ляжиць,
Рада жъ бы я размаўля́ци, —
Ляжиць нялюбый у караваци. —
Дзяўчиначка мая лю́ба,
Адкацися адъ нялю́ба,
Буду страляци, буду лучáци
Съ-па зяленага дуба.
— Ци ўлýчишь, ци ня ўлýчишь,
Тольки маю жись разлучишь.
Ахъ ты, пáрынь маладзéнькій,
А твой кóникъ варанéнькій;

Сидлай каня и зъижджай зъ двара,
Бо ты ня мой, я ни твая. —
Парынь ко́ника сидлая,
Ёнъ да яго прамаўля́я:
— Ры́сьсю, мой конь, ры́сьсю, варань́ый,
Ажъ да ци́хага Дунаю;
Про́ци цихага Дунаю
Стану-гляну й падума́ю,
Ци мнѣ тапицца,
Ци мнѣ съ ко́ника ўбицца.
Ахъ, ты, ра́чка, вазьми цѣ́ла,
А ты, ангелъ, вазьми душу,
А ты, рэчка разбыстра́я,
Кида́й косци на сушу.

60.

Ляцѣли гуси кӑлй рабины,
Ѣхали ўланы ўсё зъ Украи́ны
То па два́, то па тры́, то па чатыры.
Падъ ими коники ўсё варань́ы.
Сами ўланы ўсё маладыи.
У нядзѣлю рана стала свита́ци,
Стали ўланы машираваци
— Здзѣсь будзимъ, здзѣсь будзимъ ночь начаваци —
Хазяинъ съ хаты, — ўланъ у хату,
Ды стаў хазяйку равидава́ци:
Чаму ў хазяйки кашулька бѣ́ла?
— Мой уланэ́чку, то адъ мыдлэ́чка —
Чаму ў хазяйки спадни́чка то́нка?
— Мой уланэ́чку, то адъ кужале́чку. —
Чаму ў хазяйки галоўка гла́дка? —
— Мой уланэ́чку, то адъ гребянэ́чку —

Якъ пачу́ў милый у новый каморы:
— Съ кимъ пашла, ми́ла, ў размовы? —
— Ой, мужу, мужу, нявѣрниче́ньку!
Якъ ты ня вѣрышь майму́ личе́ньку? —

61.

За гарою за кримяннóю...
Ни на праўдзи живешь, мой ми́линькій, са мною:
Я табѣ сцялю пасцельку бяле́нькую,
А ты на мяне гату́ишь нагайку раме́нную.
Хоць гату́й, хоць ни гату́й, — пя будзишь мяне биць.
Ёсць у мяне ацецъ-маци, — будуць бараниць.

62.

Гуляиць на Дóни казакъ маладый,
Стаиць дзѣва, плача надъ бы́страй ракóй.
— Чаго ты, дзѣва, плачишь, абъ чомъ слёзы ллешь?
Каня табѣ жа́лка, ци збруи залатой?
Ацца табѣ жалка, ци матки радной? —
— Каня мнѣ ни жалка, ни збруи залатой,
Ацца мнѣ ни жалка ни матки радной;
Тольки мнѣ на далинѣ ни вясёло жиць.
Якъ была жъ малютка, паспѣшна расла,
Цыганачка гадала й за ручку бра́ла:
— Нищасная ты, дзѣва, и доля твая,
Ни плачь, ни плачь, нявѣста, —
Я вы́страю масты́ длинныя, чугунныя,
На тысичу верстъ.

63.

Што ты, бѣдный казачи́нька,
Нищасный урадзиўся, —
Усѣ́ людзи дзивуюцца,
Што ты ни жаниўся.
Ой, прадай жа, мая матка,
Каня варано́га
Ажани́ жъ ты мяне, матка,
Хоць жа маладога.
— А мой ты сыночикъ,
Якъ цябе жаниць,
Чо́рнымъ ды па бѣ́ламу пишуць, —
Трэба ў службу йсци́. —
Вотъ я такі́й, мая матка,
Дыкъ я й ни баюся,
Конь вараны́й, самъ маладый,
Я й выслужу́ся.
А ў поли пры дарози
Пажа́тая жи́та,
Зялёнаю мятли́цаю
Гэта жита пакрыта,
А падъ тымъ жа житамъ
Казаче́нька ўбитый,
Чирво́наю китайкаю
Личинька пакрыта.
Прышла да яго дзѣўшка,
Китайку аткрыла,
Аткрыўши китаичку,
Ды й загаласила.
— Што ты, бѣдный казачи́нька,
Нищасный ўрадзиўся,

Усѣ людзи дзивýюцца,
Што ўмёръ, ни жанíўся —
Ци ўсѣ ты́я сады́ цвитуць,
Што развиваюцца,
Ци ўсѣ тыя шлюбы́ бяруць,
Што заручаюцца.
Сады цвытуць, сады цвытуць,
Ды ўсё зялёныя,
Шлюбы́ бяруць, шлюбы́ бяруць,
Ды ўсё сужóныя.
Устань, устань, казачéнька,
Устань, маладзéнькій;
Хóдзя, бродзя па дубровѣ
Твой конь варанéнькій. —
— Нихай хóдзя, нихай бродзя,
Хоць и заначуя,
Ёнъ да маей дзяўчиначки
Дарожиньку чуя. —

64.

Дробна птáшичка, низвяличкая,
Што па былинѣ скача.
Дýрна дзяўчúна, ниразумная,
Што па малóйцу плача.
— Якъ мнѣ ни плакаць, якъ ни тужиць,
Сами слезачки ллюцца,
Што адъ милóга звѣсцíйку нѣтъ,
Адъ нялюбаго шлюцца. —
А ўзыйдзи́, ўзыйдзи, ды ясёнъ мѣсяцъ,
Якъ млынавóя кóла,
Выйдзи, дзяўчина, сэрцу яды́на,
Прамóў да мяне слóва

— Рада бъ я вы́йсци, пагаварыци,
Людзи кажуць ни люби́ци —
Нихай судзюць, нихай гаво́руць
Хоць па бѣламу свѣци,
А мы, якъ жили́, такъ и жиць будзимъ,
Мой ружо́випькій квѣце
Ой, валы́ жъ мае ўсё палавы́я,
Чаму вы ни ары́цё?
Ой, лѣ́та жъ мае ўсё маладыя,
Чаго вы марнѣ́иця?
Па са́ду хаджу, трави́цу тапчу,
За мной ни слядзи́нки, —
Я самъ маладый зъ чужой стараны,
За мной ни радзинки.
Ой, кони жъ мае ўсё варань́я
Ды жалѣзныя путы;
Кабъ ня ты, дзяўчина, сэрцу ядзіна,
Дыкъ ня быў бы я туты.

65.

Нихто таго пя вѣ́дая,
Абъ чомъ я бядую;
Радня́ мая багатая,
А я бѣ́дна гарую.
Аддаў мяне мой ба́цичка
Замужъ далёка,
Самъ у гасцяхъ ни бывая,
Дарожки ни зная:
Дарожичка ў варо́цички,
А сцёжичка ў вако́нца.
Прыѣдзь, прыѣдзь, милый та́тачка,
Якъ ясная слонца.

Я й вячéрачку згатýю,
Я й пасцельку прыгатýю.
Чаго, чаго, мой татачка,
Такъ ця́жка ўздыхаешь,
Апёршися абъ скамейку,
Ў в'акно пазира́ишь?
— Ця́жка, ця́жка, маё дзиця,
Тутъ ночь начаваци! —
А якъ жа мнѣ, мой татачка,
Тутъ вѣкъ викаваци?

66.

Пущу сярпóкъ, младá, па дали́нѣ
— Нижатый мой авёсъ;
Ни па праўдзи, ни па щиро́сци,
Мой милый другъ, живешь.
Ты да бѣлай, ты да харошай
Вина-меду нясешь,
А да мяне горкай, бяздольнай
Чорная пива шлешь.
Запражи́, мой братка, запражи, мой ро́дный,
Пару ко́ній вараныхъ,
Я поѣду даганяць
Сваихъ лѣтаў маладыхъ.
— Я табѣ запрагу хоць ко́пикаў пяць,
Да ўжо табѣ, мая сястрыца,
Лѣтъ сваихъ ни дагнаць.
Пашли тваи лѣта па бѣлымъ свѣци,
Якъ листъ па вадзѣ. —
— Уцишáюцца ўси́ маи вараги́
Абъ маей бядзѣ

Такъ мая бида, такъ мая нудá.
Якъ лѣтняя расá;
Слонца пагрэя, вѣтрыкъ павѣя, —
Расá спадзé,
Такъ мая бида, такъ мая нудá
Мáрне прападзé.

67.

Гóра мае, гóра, нищасная доля,
Запахала бѣдна ўдоўка
Мы́сильками пóля,
Чорными ачи́ма
Инá й завалачила,
Слезачками дрóбнинькими
Усё пóля змачила.
Судзьбá жъ мая пала,
Што я пакахала.
Ой, атдалá мяне матка
У чужую дзярэўню.
Казала жъ мнѣ маци
Семъ лѣтъ ни бываци,
А я маладзéнька
Таго ни сцярпѣла,
Абярнулася зязю́ляю,
У зяленый садъ паляцѣла.
Вышаў братъ съ хаты
Зязюлю стрыляци.
— Ни стрыляй, мой брáцитка,
Прóсь мяне да хаты. —
Гóра жъ мае, гóра, нищасная доля.
Ци ты ў вагни́ згарэла,
Ци ў вадзѣ затану́ла?

Коли затану́ла, — то буду шукаци
Коли ў вагни́ згарѣла —
То буду вѣкъ памина́ци.

68.

Ни маю жалю я ни на ко́га,
Тольки жаль я ма́ю ды на мамачку:
Жанила мяне малалѣтняга,
Малалѣтняга й малаву́мнага.
Узяў жану́ нидалу́гую,
Нидалу́гую й нидасужую,
Ня бѣла лицо й ни чо́рны броўки.
Ой, пайду, молодъ, я ў Китай-городъ
И куплю, молодъ, я кара́бъ повый,
Аддамъ, молодъ, семдзися́тъ рубля́й,
Семдзися́тъ семъ съ палцинай,
А ўсадзиў жану й зъ дзяцѝнай.
Кара́бъ плыве, ажъ мо́ра раве́,
А жина́ сядзиць, якъ свича гарыць,
А милъ стаиць, ажъ душа бали́ць;
— Вярнися, ми́ла, вярнися дамо́й,
Ня буду брани́ць, ды буду любиць. —
— Я ўжо́ разъ съ табо́й распращалась,
Отъ я слезками обливалась.

69.

Ахъ, ты, аро́лъ, ахъ, ты, мой добро́й!
Ци ня быў ты, аро́лъ, ды на масей старанѣ,
Ци ту́жи, ци жалу́ицца мая ми́ла па мнѣ?
— Тужи́ць, тужи́ць, у ло́жку ляжиць,
Жалу́ицца твая ми́ла, што галоўка бали́ць.

Абъ чомъ ты, ми́ла, такъ зажуры́ла?
Ой, ци ты хлѣба, ци ты соли, ци ты, ми́ла, ня мѣла?
Ой, хлѣбъ маю, соль зарабля́ю,
Циразъ твае праклятыя дарожки
Сваé лѣта сциpаю.

Свадебныя.

70.

Сва́тачки-галу́бачки, прашу васъ,
Пираначу́йця хоць но́чичку адну ў насъ.
— Рады бъ мы и дзвѣ и тры начаваци,
Дыкъ ёсь у пасъ па маленичкамъ дзицяци,
Ци мы будзимъ няньки-мамки наймáци?

71.

Сва́тка-галубо́чикъ!
Пусци ў свой дамо́чикъ,
Наши зубы ляско́чуць,
Къ свату ў хату хочуць.
Ды пазябли, пазябли
На лютымъ марози
Ды ў вяликай дарози.

72.

Дзинькý́я, мамý́нька, дзинькý́я,
Я сваё паздво́рья устэмпý́я
Ни на адну ночичку — на ўвесь вѣкъ,
Ни на мяне адну на ўвесь свѣтъ.

73.

Кукуя, зязюля, кукуя,
Гану́лька мамаццы дзинькуя.
— Дзя́куй, мамачка, за хлѣбъ-соль,
Я болій ни пайду за твой столъ;
Хоць жа я пайду, дыкъ ни адна,
Дыкъ са сваимъ Макси́мачкамъ малада́.

74.

Чимъ я табѣ, мамачка, даѣла,
Што аддаешь мяне за дзѣда?
Чимъ я табѣ, мамачка, ня ми́ла,
Што ты мяне аддаешь у жни́ва?

75.

По́низу, зязюлька, панизу́,
А за ёй салаве́йка паблизу́,
— Ни литай, салавейка, за мною,
Ни маю щабятання съ табою —
Панизу́, Гануλка, панизу́,
А за ёй Васи́лька паблизу́
— Ни хадзи, Васи́лька, за мною,
Ни маю размо́вы съ табою.
Я е́стэмъ пане́нка, а ты панъ,
Шука́й сабѣ панны, яки́ самъ.

76.

Ляцѣў мима сада салаве́йка,
Пыта́ицца ў зязюли, — куды ў садъ? —

Разумная пташка, салавей,
Падними галі́нку, ўляци ў садъ,
Сядзь сабѣ на галінѣ дли мяне,
Ды клюй малинку са мною,
Ды паляці́мъ жа мы съ табою. —
Ды ѣхаў Васі́лька мі́ма сёлъ,
Пытаицца ў Ганў́льки, — куды ў дворъ? —
Разумна дзиця, Василька,
Адчині́ варо́ты, ѣдзь на дворъ,
Пастáў ко́ника, а самъ за столъ.
Сядзь сабѣ за сталомъ дли мяне
И пій медъ — вино са мною,
Ды паѣдзимъ жа мы съ табою...
Падъ тую го́рачку крутую,
Да ў ту́ю це́ркаўку святую·
А тамъ жа два папы́
Зялёную ру́тачку свенца́ли,
Насъ маладыхъ звинчали.

77.

Ѣдзця, сваты́, прыбирайцися ў дарогу,
Ни забудзьцися ды пирапо́й съ сабою,
Будуць жа васъ у варо́цичкахъ сустрака́ць,
Будуць жа ў васъ пирапо́ю пыта́ць,
Што вы будзиця ста́ршаму свату казаць?
Ци вы скажица, — вяли́ка дарога, — прапили́,
Ци вы скажиця, што вы зъ дому забы́ли?

78.

Вы, сватóўя — панóўя,
Знай, вы бóрамъ ѣхали,

Чаму хващу́ ни парва́ли
Ды маладога ни ўмывали,
Бо наша малада́, якъ сы́ръ бѣлый,
А вашъ маладый, якъ пень гарэлый;
Наша малада́, якъ сурavéшка,
А вашъ маладый, якъ кудраве́шка.
Аддали ягóдку
Ды за гэту калодку,
Аддали брусницу
Ды за гэту мазни́цу.

79.

Ѣздзиў братъ ды па сястрыцу, — ни прывёзъ;
Ды стаиць ко́ничикъ у га́начку, рагóча,
Братъ съ сястры́цаю раста́цца ня хоча,
Ды стаиць ко́ничикъ на ста́инци, пожкай — тупъ,
Аставайся, мая сястрыца, адна тутъ;
Стаиць ко́ничикъ на ста́инци, хвастóмъ — виль,
Аставайся, мая сястрыца, за сто́ миль.

80.

Ня думала маци сбыци дзицяци,
Ажна маё дзици́тка й само збылóся.
Збылóся дзици́тка за адзинъ дзянёчикъ, —
Ня ўвидзишь, мамачка, за ўвесь гадóчикъ.
Будзя маё мѣ́сцичка за сталомъ гуляци,
Будзя мая лы́жичка сухая лижаци.

81.

Ляцѣли гу́сачки цйра́зъ са́дъ,
Часъ-пара́, Гапу́лька, на паса́дъ.
Што вамъ, гу́сачки, да таго? —
Ёсь у мяне мамачка дли таго,
Бласлави́ць мѣсцичка, — я пайду,
А паставя крэсличка, — я сяду
На тымъ жа куцѣ — залацѣ
Й на тымъ крэсличку залатымъ
И тымъ жа мѣсци щасливымъ.

82.

Да дубу, зязю́лька, да ду́бу,
Часъ табѣ, Мары́лька, да шлю́бу.
А што та́бѣ, зязюлька, да таго? —
Ёсь у мяне мамачка дли таго,
Блаславиць мѣсцичка, — я пайду,
Заложиць ко́ники, — я паѣду
Падъ тую го́рачку крутую,
Падъ тую цо́ркаўку святую.

83.

Ды хвала́ жъ табѣ, Божа,
Што мы папа́ ашука́ли,
Ня до́рага за шлюбъ дали,
За нашаго маладо́га —
Поў-залато́га,
А за нашу папенячку —
Чырванцо́ў тале́рачку.

84.

Да бору, зязюлька, да бору,
Прасилась Марылька да дому.
— Вязи мяне, Васи́лька, гдзѣ ты ўзяў,
Кабъ мой вяночикъ тўтъ ни зьвяў,
Кали мая мамачка паглядзи́ць,
Дыкъ ина́ твой вяночикъ пазлаци́ць,
Кали мая мамачка пагля́ня,
Дыкъ твой вяночикъ ни зьвя́ня.

85.

Маладзе́нька Марыля, ни кажи́ ни на ко́га, —
Сама замужъ захацѣла,
Бо бацькова ро́скашь даѣла,
Бацькаў хлѣбъ палыно́мъ горкій,
А маткинъ — гарчицай,
Васи́лькаў — ситницай.

86.

Дзѣ была зязюля, дзѣ быў салавей —
Ды зляцѣлися ў вадзинъ садо́чикъ,
Сѣли сабѣ на адзинъ густо́чикъ,
Ды клююць малинку зъ адныѣ гали́нки.
Ды пьюць вадзицу за адныѣ крыни́цы.
Дзѣ была Мары́лька, дзѣ быў Василька, —
Ды зъѣхалися на адно падво́рья,
Ды сѣли сабѣ за адно засто́лля,
Ды пьюць медъ-вино съ аднаго ку́бачка,
Ды ядя́ць патра́ўки адна́я лы́жичкай.

87.

На дварэ дробный дощъ идзе́, плюхо́та,
Бярэ Васи́льку ды жаницца ахвота,
А яго матачка ў варо́тахъ стаиць — ни вялиць.
— Ня ѣдзь, ня ѣдзь, мой сыночикъ, — гэтта дощъ,
Ды ты сваé вараныя кони патопишь,
Ды ты свае дарагія су́кни памочишь —
— Ни бядý́й, мая мамачка, ды на мнѣ,
Ма́ю надзѣю на каралёву сэнажа́ць,
Я тамъ сваé вараныя ко́ни папасу́,
Я тамъ сваи дарагія су́кни пасушу.

88.

На дварэ ясёнъ мѣсяцъ играя,
Маладый Василька варанога каня сидлая.
— Прысту́пъ, прысту́пъ, вараный конь, бли́зинька,
Пакланюся своей матацци ни́зинька,
Што йна мяне мале́нькага гадава́ла,
Трыццать ночикъ цямню́синькихъ ни спа́ла
И соракъ свѣчикъ яснюсинькихъ спалила,
Паку́ль мяне маладзе́нькаго ўзрасцила,
А ўзрасциўши ды къ работушки прыўчила,
А прыўчиўши у чужія людзи пусцила.

89.

Свякроў нявѣстки жадо́мъ жида́я,
Вышиўши на ву́лку ды й пазира́я.
— Ня ѣдзь, нявѣстка, ка мнѣ хваслива,
Ды прыѣдзь, нявѣстка, ды ка мнѣ щасли́ва.

Рассѣй сваю долю ды на маимъ поли,
Рассыпъ сваё щасця ды на маимъ падворъи.

90.

Рада свякроў, рада,
Што нявѣстки прыждáла.
— Сюды-туды яе пашлю,
На пéрадъ я й сама пайду. —

91.

У вишнóмъ калодзиси
Васíлька каня пóя,
Конь таéй вады ня пье,
А ёнъ яго па галоўцы бье
— Васíлька — панíчику,
Ня бíй мяне па галоўцы,
Ды гладзь мяне па грыванъцы.
Я табѣ буду вадгадýницъ,
Якъ паѣдзимъ да цещы,
Дыкъ будзя цябе цеща витáць,
Я табѣ буду цíха стаяць,
Кабъ ни пожкай ни тупнýць,
Ни галоўкай ни скиўнýць,
Кабъ вина ни разлици
И кýбачкаў ни набици,
Кабъ цещи ни ўгнявíци
И паненки ни ражжалици.

92.

Сягодня суботка — святый дзянечикъ,
Звила сабѣ Марылька зъ руты вяночикъ.
Ина́ яго вила́ и зъ имъ гаварыла
— Я свасй мамацци вѣ́рна рабі́ла,
Цяперъ жа стала я ёй ня мі́ла. —

93.

Галу́бка зъ галубко́мъ паці́ханьку бруку́я.
— Галу́бачка мая, сизынькая мая!
Кабъ я гэта вѣдау, што ты мая будзишь,
Ябъ табѣ гарохъ насиў, ябъ табѣ сучави́цу
И съ крыні́цы вадзицу. —
Васі́лька й зъ Марылькай паці́ханьку гаво́ра
— Марылька мая, мілэ́нькая мая!
Кабъ я гэта вѣдаў, што ты мая будзишь,
Ябъ табѣ дамы́ стаўля́ў,
Ябъ табѣ су́кни спраўля́ў,
Ябъ цябе мёдамъ паіў,
Ябъ цябе гарэ́лкай,
Якъ была паненкай.

94.

Ой, бо́рамъ, бо́рамъ, барочкамъ
Ѣхали сватоўя радо́чкамъ.
Напе́радъ ѣхаў Васі́лька,
На баяръ ху́стачкай мата́я
— Стойця, баяры, паслу́хайця,
Ци голубъ гудзе́ на вадзѣ,

Ци галу́бачка на гняздзѣ?
Маладая Мары́лька пѣсни пяе́,
Ды на крэсличку сѣ́дзючи,
Тонкую кашулю ши́ючи.

Дер. Новоселки Острошицко-Городецкой вол. Минскаго у.

1.

Ты бяроза мая́, ты кудравая,
Ты малодка мая́ маладая.
Знаю, што твой мужъ лихій,
Худо табѣ живучи́,
Лихому мужу го́дзючи́.
— Я жыву й цябе найду.
Навары пива пьяно́га,
Напаи мужа лихога,
У караваць спаци палажы,
Саломкай абвядзи, лучынай падпали́.
Выйдзи на вулицу,
Крыкни па-маладзе́цку,
Свисни па-кавале́рску
— Вы, сусѣдзи маé,
Вы спицѣ, вы ня чу́ица,
Што ў ночъ грымо́та была́,
Майго́ мужа пярунъ забиў.

2.

Пагна́ла я кароўку на расу́,
Спаткала я мядзьвѣ́дзя ў лясу́.
— Мядзьвѣдзечка, ци ни бацька ты мой?

Задзяры жъ ты кароўку маю,
Увольня́ жъ ты галоўку маю.
Я кароўки ня ўмѣю даиць,
Я цадзи́лки ня ўмѣю памыць. —

3.

Ляцѣли пташачки циразъ го́рачку,
Зязюля напе́радзи.
Пташачки ляцѣли, на гара́хъ сѣли,
Зязюля ў лу́зи.
Пташачки сѣли, сѣли й запѣли,
Зязюля закукава́ла.
Ишли дзѣвачки циразъ сѣнички,
Марыля на пасадъ.
Дзѣвачки сѣли, сѣли й запѣли,
Маладая заплакала.

4.

Вячерай, дзѣвачка, вячерай
Ды ў свайго бацички.
Астанисся ты да лихой свякрыви́, —
Вячераци ни дадуць.
Сами́ сядуць вячераць,
Цябе за вадо́й пашлюць.
Гара высо́ка, вада далёка —
Трэба прынесць.

5.

Братъ сястру на пасадъ вядзе́,
Ина жъ яму да ногъ падзе́.

— Брацичка ты мой ро́дниньки́й,
Чи ли я табѣ́ дакучила,
Чи русо́ю касо́ю,
Чи сваей красатою? —
— Ни дакучила ты мнѣ
Ни русо́й касою ни сваей красатою,
Дакучили мнѣ госци
Што суботы прыижджа́ючи,
Што нядзѣля адъижджаючи.—

6.

На дубо́чку на вяршо́чку,
Тамъ пасѣяў казакъ грэчку.
Узя́ла шу́ра-бу́ра
Казако́ву грэчку здула.
А ни грэчки, ни мякины,
Ни дзяўчыны чарнабрывы.
А кабъ жа мнѣ тоя дали,
Што ўчора абищали, —
Чатыры во́лы и каровы
И дзяўчыну чарнаброву.

7.

Вой пасѣяў я гарошку
На шырокай ни́ўцы,
Купиў я чаравички
Сваей чарнабрыўцы.
Ни удаўся той гарошыкъ,
Тольки лакаточки,
Знасила мила чаравички, —
Тольки пирадочки.

8.

Празъ узгоракъ дарожачка,
Тамъ ишла сиротачка.
Спаткаў яе самъ Богъ зъ неба.
— Куды идзешь, сиротачка? —
— Я йду матки шукаць —
— У цябе матка ёсць ды ў до́ми,
Ёсць у доми ды й родна. —
— Ёсць у доми дыкъ мачиха,
Галоўку чепа — валасы́ рве,
Кашульку дае — смярцельне кляне́,
Кабъ гэту ни знасила,
Другой ни прасила.

9.

Сады маé, сады,
Сады зялёныя!
У адным садочку
Зязюля кукуиць,
А ў другимъ садо́чку
Сынъ зъ маткай гаво́рыць:
— Сы́нку мой, сы́нку,
Сы́нку найвярнёйшій!
Скажы мнѣ праўду,
Хто табѣ милёйшій:
Ци цепа, ця жонка,
Чи ро́дная матка? —
— Мнѣ цепа мила для майго прывѣту,
А жонка якъ яблынь ў цвѣту,
А мая ро́дная матка милёй усяго свѣту. —

10.

Зяленая рутачка, жоўтый цвѣтъ,
Чаму цябе, су́жанка, до́ўга нѣтъ?
Писала бъ письмы, — ня ўмѣю,
Паслала бъ паслы — ня ймѣю.
Пашла бъ сама — баю́ся,
Вяликая дарожка — ўтомлюся.

11.

У поли елачка,
Падъ елачкой та́линка,
На та́линцы ко́ничикъ,
На ко́нику сядзѣлца,
На сядзѣлцы мало́йчыкъ,
На мало́йчику шапачка,
На шапаццы квѣтачка,
На квѣтаццы пташычка, —
Гэ́та ни пташычка,
Гэ́та яго жоначка.

12.

Матў́лька ма́я, я ў госци хачу —
— Дзица́тка маѣ, — пираймў́ць —
Матулька мая, ў мяне ножки баляць —
— Дзицятка маё, ў мяне крэ́слы стаяць —
Матулька мая, я ѣсци хачу —
— Дзицятка маё, я й наливаю —
Матулька мая, я пици хачу —
— Дзицятка маё, я пива тачў́ —

Матулька мая, я да дому хачу —
— Дзицятка маё, а каня залажу —
Матулька мая, мяне мужъ будзя биць —
— Дзицятка маё, умѣй даравaци.

13

Якъ дуду́, такъ дуду́,
Па калѣни ў либяду́,
— Ци я табѣ наймитка,
Што бо́сая хаджу? —
Хадзи, жонка, бо́са,
Такъ табѣ ўдало́ся,
А мнѣ падаецца
Гарэ́лачка й пьецца.

14.

Я кали́ да ў мату́льки была,
Якъ вишынька ў садочку цьвила́.
Асталáся злому духу — мужыку,
Ссушыў мяне якъ мякинку ў духу́.

15.

Матуличка мая забидава́ла
— Ой, дзѣ маё дзиця заначавала? —
Маци, ни бядуйця па мнѣ,
Думала, маци, ня збудзишь мяне,
А збыла мяне за малый часокъ,
Ня ўгле́дзишь мяне за цэ́лый гадо́къ.

16.

Зашумѣли каза́чиньки у паходъ супаўно́чи,
Заплакала Мару́синька свои ясны вочи
— Ни плачь, Маруся, мы во́зьмимъ съ сабою,
Мы праѣдзимъ Русь — Украи́ну, назавемъ сястрою,
Хоць сястрою ни радно́ю — салдацкай жаною.

д. Мятличино, Острош.-Городецкой вол., Минск. у.

17.

Рабі́на, рабинушка, рабина мая!
Чаго ты, рабинушка, рана зацвила...
Ци ня ў тую по́ру мамачка радзи́ла,
Ни дадаўшы ро́зуму ў людзи пусцила.
А жыву я й гадо́чыкъ, жыву я й другій,
На трэцій гадочикъ засмуцилася,
Мнѣ да матки ў госцики захацѣлася.
Прасила я ко́ника — каня ни даюць,
Прасила я пихато́й — дыкъ ни пускаюць.
Абярнуся, мо́лада, сиво́й зязюляй,
Паляту́, паляту́ къ матаццы ў госьцики
А сяду я, па́ду я на сухой липи,
А запяю пѣсинку тонко-вы́соко,
Што ма́я радзи́начка ве́льми далёка,
Ни сивы́й коничакъ усё ни дабяжыць,
Ни сива́я зязюличка усё ни даляцицъ.
Паляту́, паляту́ къ мамаццы ў вишнёў садъ
Запяю пѣсинку моцно жа́ласную.
Мая матуличка ды па сѣничкахъ хо́дзя
Ды сваихъ сыночкаў ды абуджая,

— Устаньця, сыночки, ды мае сакало́чки,
Што ў нашымъ садочку ды пташка пяець? —
Самый бо́льшій братачка стрэ́льбу бярэць,
Сярэдній братачка стрэлки падае́ць
Самый мнѣйшій братачка стрыляць ни даець
— Выняси, выняси чисовинькій столъ,
Пасыпимъ пшанички й золата,
Кали сива́ зязюля — пшонки паклюе,
Кали наша сястрыца — золота забярэ́.
Кали сива́ зязюля — ляци ў щырый боръ,
Кали наша сястрыца — ляци къ намъ у дворъ. —

18.

А ў лу́зи, а́ ў лу́зи ды зязюлька кукуя,
Па мнѣ мо́ладзи ды матулька бядуя.
Сци́хни, пирастань, зязюля, кукаваць,
Пирастань, матулька, бидаваць.
Я наўчылася ды го́ра гараваць.
Па ваду иду бо́сыми ножками,
На зару́ гляджу яснымі во́чками,
А я думала, што зара пирага́руя,
А то мой тату́лька вяликій банкетъ (sic) ма́я,
Па двару ходзя да мяне ўспаминая
— Мусиць, маё дзиця щасця-доли ни ма́я,
Што яно́ ў мяне ў гасцяхъ ни бывая.
Аўзыйдзи́, ўзыйдзи́, ды вячерняя зо́рка,
А прыдзи́, прыѣдзь, ды нища́сная донька —
Зорачка ўзыйшла — ўвесь свѣтъ асвяцила,
Доничка ўзыйшла на дворъ — увесь народъ засмуцила,
Узыйшла ў хату — всю́ радню пажа́лила.
— Ня вѣдала, матка, да вяликаго броду,
Чаму ня ўкинула ды мале́нькую ў во́ду! —

19.

(Вар. изъ дер. Новоселокъ).

Аддаў мяне татка ды замужъ далёка.
Живу я гадо́къ, живу я й другій,
На трэцій гадокъ затаскавала —
Да матки ў госци захацѣлася.
Абярнуся мо́лада да сивай зязюляй,
Паляту да матки ў го́сцики.
Празъ бары́ ляцѣла — бары тапила,
Празъ луги́ ляцѣла — луги сушыла.
Якъ зачула матачка, у сѣ́ничкахъ хо́дзючи,
У сѣ́ничкахъ хо́дзючи, нявѣхну бу́дзючи.
— Устань, Насця, выйдзи — паглядзи,
Што за пташка у саду пяе.
Кали наша дзиця́тка — ляци къ намъ у дворъ,
Кали сивая зязюля — ляци ў щирый боръ. —

20.

Жила-была ўдава́,
Мѣла сабѣ адну дочь.
Ни ўсыпа́ла цѣльныя ночи,
Адну ночь уснула.
Ачнулася — бѣлый свѣтъ.
Устала ўдо́ўка — доньки нѣтъ.
Пашла па вишневинькимъ саду —
Сваей доньки ни найду.
Пашла ўдоўка да раки́,
Прамываиць сваѐ глазки.
Во й на горки на крутой
Стаиць мальчикъ маладой

Кличиць: «— удóвачка, пастой,
Красави́ца — абажджы,
Бѣла ли́ца пакажы,
Я ўсю праўдачку скажу:
Твая́ донька падъ вянцомъ,
Падъ вянцомъ съ прыўда́лымъ малайцо́мъ,
Умываицца мыльцо́мъ,
Уцираицца рушничкомъ,
Учесываицца грыбяшкомъ...

21.

Ахъ, лѣ́самъ, лѣ́самъ тры даро́жычки,
Тудо́ю йшли тры мало́йчики.
Ахъ, адзинъ идзець — пѣ́синьки пяе́ць,
А другій идзець — у скры́пачку йграя,
А трэцій идзець — си́льнинька пла́ча.
А хто да матки идзець, — пѣсиньки пяе́ць,
А хто да жаны́ йдзець, — у скры́пачку йгра́я,
А хто да мачихи идзець, — сильнинька плача.
Пираймая́ маци ў поўдаро́жычки
Съ хлѣ́бамъ-со́лью, съ ща́сцимъ-долій
— Ни радъ я таму, тольки аднаму, —
Маéй ма́мацци. —
Пираймая́ жана ў вароцичкахъ
Зъ бѣлымъ сырамъ зъ малéнькимъ сы́намъ
— Ни радъ я таму, тольки аднаму, —
Радно́му сынку́. —
Пираймая мачыха ды на паро́зи.
Зъ горкимъ ды́мамъ, за дубовымъ кіямъ.
— Чаму на цябе, сынокъ, вайны ни было? —
— Вохъ, ты, мачыха, вохъ ты чудна́я!
Я й на вайнѣ быў, — нихто ни забы́ў.

Кăля́ мямé ку́ли, якъ пчолы гули́,
Кăля́ мяне салдаты, якъ мостъ лижали,
Пăдă мной ко́ники си́льнинька йрзали,
Кăля́ мяне ша́бильки, якъ звонъ звинѣли. —

22.

Паѣхаў су́жынька жани́ца,
Мая́ матулька журы́ца
— Чаму́ майго́ дзицяци доўга нѣтъ?
Ци яго коники прыстали,
Ци яму дзѣвачки ни дали? —
Зачуў жа то́я сужынка
— Ни журыся, мая мамачка, ни журыся.
Маé ко́ники ў грунь бягуць,
За мной дзѣвачки ў слѣдъ бягуць. —
(Свадебная).

23.

Ляцѣли пташычки на тры стадачки,
А зязюля напéрадзи,
Усѣ пташачки на гара́хъ сѣли,
Зязюля ў далинѣ.
А ўсѣ пташачки сѣли-запѣли,
Зязюля закукава́ла.
. . . . . .
. . . . . .

(ср. № 3).

(Свадебная).

24.

А ў нядзѣличку пара́ничку
Дзѣвачка сѣни мяцець.
Вѣничкамъ махне́, цяжка ўздыхне́,
Сильнинька заплача.
Прыйшла да я́е мамачка я́е,
Пытаицца ў я́е:
— Чаго, дзиця́тка, чаго, ми́ла,
Такъ сильнинька плачишь? —
— Мама ма́я, ро́дная мая,
Якъ жа жъ мнѣ ни плакаць —
Казали людзи, близкія сусѣди,
Што мяне за мужъ аддаицѣ —
— Маѣ дзиця́тка, маѣ мило́я!
Ни давай людзя́мъ вѣры,
А йдзи ў садочикъ,
Ды звій вяно́чикъ,
Сядзь сабѣ мижъ дзѣвачыкъ —
— Дзѣвачки сидзяць, па вяночку дзиржа́ць,
Мяне не прымаюць.
Кабетки сидзяць, па сыночку дзиржаць,
Яны мяне ни паджидаюць.
Дзѣ дзявоцкія лаўки — адъ квѣтокъ жаўце́нькія,
Дзѣ жано́цкія — адъ слёзакъ макрэ́нькія. —

25.

Сухи́ дубы, сухи́, чаму ни зялёны,
Маладый мало́йчикъ сму́цинъ ни вяселый.
А якъ жа мнѣ жыци, вяселаму быци: —
Чужія жо́начки, якъ пирапёлачки,

А мая ніўда́лая на свѣ́тъ (sic) ни гадна́.
Вазьму я ніўда́лую за бѣ́лую ручку,
Павяду я ніўда́лую къ цихаму Дунаю,
Укину ніўда́лую у виръ галавою.
Па лужочку хаджу, кали́начку ламлю́.
Калину ламлю́, смародзину кину;
Удовачку люблю, дзѣтакъ нінавиджу.
— Ня бойся, мало́йчикъ, ня бойся, маладой,
Ты по́йдзішь съ касой, дзѣтки зъ грабилька́ми,
Ты будзішь касиць, дзѣтки заграбаць,
Ты будзішь пласциць, дзѣтки ў копы класць. —
А касіў я, касіў, захацѣ́ў я ѣсци.
— Схадзи́, мой миленькій, некаму прынесци. —
Богъ дай, маё сѣна асакою сѣла,
Богъ дай, мая каса ў кругъ сагнулась,
Кабъ мая ніўда́ла ўзадъ вярнулась.

26.

А на гарэ́ соўничка, у дали́ни туманъ,
А на маемъ сэ́рдыньку журба и пичаль.
Паѣхаў мілёнькій у чужій-далекій край,
А я маладзю́синька за имъ у дагóнку.
— Вярнися, мілю́синькій, вярнися дамоў,
А кали ня вёрнисся, — вярнуся адна
Выбяру сабѣ коника што найлѣпшага,
Запрагаю ў калясачку малява́ную,
Паѣду ў дарóжычку выбива́ную,
Прыижжаю я дамоў.
А сѣла я ка́лѧ крыштальнага акошычка,
А гляну я ў вакошычка, —
Ажна мой мілю́синькій ву́лачкай идзець,
Рясканалью-шёльмицу падъ ру́чки вядзець,

А мнѣ маладзюсинькай гасцинцы нясець.
А што тамъ за гасцинцы —
Адна драця́ная плець.
Драця́ная плётачка растрапалася,
А я маладзю́синька згадалася,
У новую каморачку схавалася,
Залатыми замочками замыкалася,
Пакуль тая шельмица нагулялася,
Я маладзю́синька наплакалася.

27.

Зяленая дубровачка,
Чаму ў цябе яварóў многа —
Зяленага ни вóднага?
Ёсць каму пастаяць,
А некаму пашумѣць.
Маладзе́нька дзѣванька,
Чаму ў цябе бацькóў многа, —
А рóднага ни вóднага?
Ёсць каму ѣсць и пиць,
А некаму парадзиць,
На пасадъ пасадзиць.
Парадзили якъ лябедачку,
Пасадзили якъ сиротачку
Падъ кутъ мима аконца
Падъ яснинькимъ слонцамъ.
Самъ Богъ тоя бача,
Што сиротачка плача,
У Бога доли прося
— Дай жа, Божа, доли,
Ци́хаю гадзи́ну, добрую чилядзи́ну. —

28.

Дзѣваччина мамка да пирадъ Богамъ стаиць,
На крыжъ ручки дзяржы́ць,
Ды просицца у Бога ды зъ неба ды на зе́млю,
Ды зъ неба тума́начками, ды па двару раси́цаю,
У вако́ньца яснымъ слоньцамъ
Паглядзѣци дзицяци, чымъ яно прыбяро́на,
Якъ яно параджо́на.
Прыбярона — якъ бѣль бѣла, параджо́на якъ бѣдная,
Параджо́на — якъ лябёдачка,
Пасаджона — якъ сиротачка.

29.

Съ суботы на нядзѣличку
Пачина́ли вяселлійка,
То ў скрыпки, то ў дудачки,
Жоначки ў дало́начки,
Дзѣвачки ў пѣсинки.
(Свадебная).

30.

Кабъ я была каравайница,
Я бъ умѣла каравай мясиць,
Я бъ умѣла Бога прасиць:
— Сыйдзи, Божа, зъ неба,
Цяперъ жа намъ трэба
Каравай учиняци
Ручками ды бяле́нькими (2)
Мыслями ды добрэ́нькими. —
(Свадебная).

31.

Прыда́ныя на дворъ ѣдуць,
Куры падъ клѣць бягуць.
— Ахъ, куды вы, куры,
Ни бяжыця падъ клѣць.
Нямножка жъ васъ трэба:
Семъ на вячеру,
Во́сьмая на пячення,
Дзивятая на снидання,
Дзисятая на адъижджання. —
(Свадебная).

32.

Нашъ сужинка паничъ
Пирадъ ганачкамъ стаиць.
Усѣ баярачки запытайцися ў яго,
Ци любя ёнъ каго?
Ай, любя ёнъ, любя рыбачку-краснаво́чку,
Дзѣвачку-чарнаброўку.
(Свадебная).

33.

Ой, ня думай, дзѣвачка, што табѣ тутъ до́бра будзя:
Радзи́на разъѣдзицца, свякроўка агле́дзицца,
Радзи́на за бярэ́зничакъ, свякроўка ў качарэ́жничакъ,
Радзи́на за ўзгорачакъ, свякроўка за пастро́мачакъ.
(Свадебная).

34.

Ня гнѣвайся, мая брато́ўка, на мяне,
Што я сѣла близю́синька ли цябе,
Што я сѣла за столикамъ за тваимъ,

Я прыѣхала ды за братачкамъ за сваимъ.
Было́ ни хадзиць, майго братачки ни любиць,
Было ни хадзиць каля рэчички па браду́,
Было ня ѣсць абара́начкаў ў мяду́.
Абара́начки-абма́ночки, абманиця,
Цябе, маладу́, адъ дзѣвачакъ адманиця,

35.

Упала, упала цяцера
Ды ў вяликая дзя́дзиўя,
Ды ў густую макрыцу,
Ды ў зяленую травицу.
Я то дзя́дзиўя паламлю́,
Зяленую травицу падпалю́,
Густую макрыцу патапчу.
А ўпала, ўпала дзѣвачка
Ды ў вяликую сямейку,
Ды ў вяликія дзивары́,
Ни ў прыя́зныя залви́цы.
Я тыя дзивары́ пажаню,
Залвицы замужъ па̄ддаю.
Дзивары будуць сусѣдзи,
Залвицы будуць госци ў насъ.

36.

Прыляцѣли журавы́,
Сѣли-пали пали на ралли́,
Стали раллю́ капаць,
Сами съ сабой гука́ць,
Ды ўсе абъ ралли гавараць.
— Лѣпій ралля́ ранна́я,
А якъ тая позняя.
А на ранній раллици

Родзиць жита — пшаница,
А на поздній раллицы
Ро́дзиць то́льки мятлица. —
Сабрались мужики
Усё абъ жонкахъ гавараць.
— Лѣпій жонка первая,
Якъ другая ци трэ́цця.
Съ первай жонкай дзѣтки мѣў,
Зъ другой гадаваў,
А съ трэццій разсылаў.
«Идзиця, дзѣтки, служиця,
Якъ мачисѣ гадзиця».
Пайшли дзѣтки служиць.
А ў карчомацци папили,
А ў церкаўци звинчали,
А ў каморы спаць клали.
Пытаи́цца папо́вичъ,
— Аткуль родамъ вайтовичъ? —
Пытаицца папоўка,
— Аткуль родамъ, вайтоўна? —
А я родамъ папоўна,
А йще къ таму вайтоўна —
А я родамъ поповичъ
А йщё къ таму вайтовичъ. —
Кабъ мачиха прыпала,
Брата съ сястрой звинчала.
По́йдзимъ, братка, на по́ля,
Абе́рнимся травою.
На братачку бѣлый цвѣтъ,
На сястрыцы синінькій.
Идуць дзѣўки траву йрваць,
Брата съ сястрой успаминаць.
А то тая травица —
Братъ ро́дніньків съ сястрыцай.

37.

А на гарэ два дубо́чки,
А трэцій мале́нькій, —
Загибаиць на Украи́ни
Казакъ маладзе́нькій...
А пра што жъ ёнъ загибаиць, —
Што доли ни маиць.
Сядзиць сабѣ падъ яваромъ
Да ў скрыпачку йграиць.
Яго й скрыпка зъ явару,
Яго й струны зъ руты
Якъ зайграя, заспивая, —
На ўсё во́йска чуць.
Усѣ апеначки, усѣ грыбочки
Каля кало́дачки,
Ни аддай, матуличка,
За салдата до́чки.
За салдатамъ наживецца,
Слезакъ наллецца,
А якъ выйдзиць на ву́лачку,
Кажинъ насмяецца.

38.

Якъ дыли́, такъ дыли́, (sic)
На пали́цы блины,
А на пе́чи пирапе́чи,
На стаўпу́ пираги́.
Кабъ здаровы были́
Да гарэ́лицы дали́,
Хлѣба папраси́ли,
Мяса пакрыши́ли.

39.

Била жана мужа, била,
Кинула ў крапи́ву
— Ляжы, мужу, тута,
Пашука́й пру́та. —
А ёнъ жа жъ устаўши
Й шапачку зняўши
— А спасиба жъ табѣ, жана ми́ла,
Што ня крэпка била.
Куплю табѣ га́рницъ меду
И паўга́рца пива. —

40.

Напишу письмо да тры листы:
Первый листъ — да ро́дныя матки,
Другій листъ — до сястры ро́дныя,
А трэці́й листъ — да жаны маладой.
Дзѣ матка плакала, тамъ рэчка цикла́,
Дзѣ систра плакала, тамъ ручей,
Дзѣ жо́нка, — тамъ расы нима́.

41.

А мой ми́линькій чорнобры́винькій
Па двары ходзя, караваць робя
Зъ аднэй дощички.
Спаци кладзецца, къ сцянѣ ве́рницца.
Ци то сцина, — то твая жана.
Милѣй жа сцина, якъ ты, жана,
Милѣй щелачка, якъ твая .....

42.

Ишоў Богъ дарогай широкаю
Зъ густыми капами, зъ вяликими сцирта́ми.
Нашъ гаспадаръ у варо́тахъ стаиць,
Шапку ў рукахъ дзяржы́ць
И Богу ўкланя́ицца.
— Да ка мнѣ, Божа, ка мнѣ!
У мяне — гумно вяликое,
Азяро́ды высокія,
Ды ёсь дзѣ азяро́дзиць,
Ды ёсь дзѣ капа́мъ стаци,
Есь дзѣ сциртамъ легчи.

43.

Запрасили брато́чки
Ды сястрыцу ў госци.
Ды́къ багатая систра на куцѣ́ сядзиць,
А худая — бѣдная проциў пе́чи.
Багатай сястрыцы медъ ня пьецца,
А худая — бѣдна́я слязьмі́ льецца.
— Ци жъ я табѣ, братка, ни рабила,
Ци жъ я твайго дзѣла ня слухала,
Ци я тваихъ дзѣтакъ ни гадава́ла? —
И пайшла бѣдная ў роўная по́ля
И запѣла пѣсню ру́зными галасами.
И зачула багатая ў ваконца́ гле́дзючи
— Дыкъ брато́чки ро́дныя,
Пасылаицца па мяне,
Пасылайця жъ и па яе́. —

44.

(м. Рубежевичи Минск. у.).

Цикла́ рэчка съ-падъ ка́миня,
А другая зъ гаю.
Зваў сабѣ каза́чинька
Дзяўчиначку на пара́ду.
— Пара́й, пара́й, дзяўчиначка,
Ци мнѣ цяперъ жаницися,
Ци во́сини дажидаци? —
— О, я табѣ, казачинька,
И ра́ю й ни ра́ю,
Бо я съ табой ве́чаръ спа́ла,
А другога маю.
Бодай жа ты, казачинька,
Тады́ ажани́ўся,
Якъ сухій дубъ разви́ўся. —
— Бодай жа ты, дзяўчиначка,
Тады замужъ пайшла,
Якъ у мельницы на ка́мини
Пшаница ўзыйшла. —

45.

Заплакала мало́дачка
— Пара́, дамо́ў, пара́!
А мнѣ дамоў ня хочицца:
У мяне дома чужи́начка,
Чужая маци, чужій бацька.
Пашлюць меня па вадзи́цу
У студзёную крыни́цу.

Ни вады жада́ючи,
Ды мяне збываючи.
Свякроўка — мату́лька,
Ци жъ ты мяне датуль ни знала?
Нашто мяне, матулька, за сына бра́ла?

46.

(с. Крюковичи Рѣчиц. у.).

Ни пазна́ла маци
Ро́днага дзицяци;
Тольки тады́ пазна́ла,
Якъ на кабе́рци стала,
Ды пярсцёначки миняла
Й шлю́бамъ шлюбава́ла.
Тольки жъ тады́ пазна́ла,
Якъ къ ножинькамъ упала.
— Маци мая, цяпе́ръ жа я ни твая́.
Цяпе́ръ жа я таго́ пана,
Зъ кимъ звинча́на. —

47.

Ды зялёнъ рамо́нъ, зялёнъ,
Надъ усё зилянѣ́йшій.
Ды багатъ нашъ панъ, багатъ,
Надъ уси́хъ багацѣйшій.
Ды выкациў вина бочку,
А другую мядо́чку,
А трэ́ццю гарэ́лачку

Ды напайў своé жнеячки
Яны́ жнéйки маладыя,
А сярпóчки залатыя.

48.

А на гарэ касéцъ кóсиць,
Ды прылёгши галóсиць
— Ци мая каса ту́па,
Ци мая жина ску́па?
Прынéсла мнѢ абѢдаци
Ды гарщóкъ сырóватки
И хлѢба скары́начку,
Ды забылася ложки прынéсць,
Ды мачáй, мужу, скары́нкай,
Ды зави мянé гаспады́нкай.

49.

(д. Кондратовичи Острошицко-Город. вол. Мин. у.).

О, гóры, гóры, дали́ны!
Бѣ́гли кóники, бѣ́гли коники,
Вязли карэту синюю,
Звинчáли дзѢвачку си́лаю.
Ни дáромъ яе звинчали — за грóши,
Што сужóнка яе харошій.
Харошій-прыгожій, гаму чарови́къ ни прывёзъ?
Хоць чирвóныя прывязи,
Будзишь насиць па гразй,
Хоць ни па грази, па Дунаи,
Кабъ падкоўки ни злиняли.

50.

Ай, авясе́цъ, мамачка, авясе́цъ!
Ды калижъ Богъ свато́ў прышлець?
— У во́синь, дзиця́тка, ў во́синь.
Будуць ѣздзиць па восимъ. —
А ня буду, мамачка, ня буду аўса́ жаць,
Ды буду, мамачка, свато́ў ждаць.
Дзевяць кӑлӑ варотъ абъѣ́дзя,
А восимъ заѣдзя.

51.

Заручо́начка — дзѣвачка,
Пада́й мамаццы вадзицы
Ды съ халодниньк̆ай крыницы.
— Ни пада́мъ, мамачка, ни пада́мъ,
Бо гэта вадзица дарагая,
Даража́й меду и вина.
Я твая́, мамачка, ни слуга,
А слуга таго́ пана,
Зъ кимъ заруча́на. —

52.

Сядзѣ́ла купалка на пло́ци,
Яе́ галоўка ў зло́ци,
Ды прося ў Бога паго́ды.
— Ды дай жа, Божа, пагоду.
На гэту ночку вясёлу;
Будуць музы́ки йграци,
Будуць дзѣвачки гуляци. —

53.

Божа нашъ!
Ко́ицца крышта́лъ па санажа́ци.
Божа нашъ!
Мани́ўся сужо́нка дзѣвачку ўзяци
Божа нашъ!
Маладзе́нька ня ўме́ла жаци
Божа нашъ!
Узила́ сярпо́къ, нажала снапо́къ
Божа нашъ!
Нажала другі́й, и тый жа тугі́й
Божа нашъ!
Нажала трэці́й, и тый ни дарэ́чій
Божа нашъ!
Ни жала я ў матки
Божа нашъ!
Ня буду жаць у цябе
Божа нашъ!

54.

(д. Поросятники, Борисовск. у. Мин. г.).

Нихто ня вѣдая,
Што ў нашымъ караваи
Семъ вядзёръ вады,
Восимъ пудоў муки,
Дзевяць карцо́ў масла,
А яецъ паўтараста,
Тры сыры́ скрыши́ли,
Каравай накрасили.

55.

Ляцѣли гусачки су краю,
Пыталися ў жопачикъ караваю.
— Чи ўжо, жоначки, ўсадзили,
Чаму насъ, гу́сачакъ, ни прасили?
Мы жъ бы на мо́ра злитали,
Мы жъ ба вамъ красачакъ сабрали,
Мы бъ вамъ каравай прыбрали,
Сваими бъ лапками страчили,
Каравай пакраси́ли. —

56.

Стая́ла калина сями лѣтъ;
Сячиця, руба́йця на загнетъ,
Кабъ нашъ загнецикъ я́сенъ быў,
Кабъ нашъ каравай красинъ быў,
Кабъ нашъ маладый славинъ быў.

57.

Саколька на вылици,
Сѣў на вароцикахъ,
Кры́ллійками маха́я,
Пта́шичакъ сабира́я.
— А пташички маé,
Собирайцися ка мнѣ,
Палячу я зъ вами ў щирыя бары́,
На жоўтыя цвяты,
На салодкія мяды. —

58.

Василька ня выйдзя, —
Сѣў за сталáми, хýстачкай махаючи,
Свашучакъ собираючи.
— Свашички маé, сабирайцися ка мнѣ.
Я паѣду й зъ вами у чужыя людзи,
Па тую чужáначку,
Па красную дзѣвачку. —

59.

Ляцѣў салавей цйрāзъ тры сады́,
У чацвертымъ саду сѣў на кляну́.
— Што табѣ, салавей, спадабáлася,
А ци клёнъ, ци явóръ, ци калúначка? —
— Ни клёнъ, ни явóръ, ни калиначка,
Спадабáлася мнѣ дробная цирачка. —

60.

Ѣхаў Васúлька цйразъ тры сялы́,
У чацьвертымъ сялѣ стаў на дварэ
— Што табѣ, Василька, спадабáлася,
Ай ци мёдъ, ци вино, ци гарэ́лачка? —
— Ни медъ, ни вино, ни гарэ́лачка,
Спадабáлася мнѣ крáсна Евачка. —

61.

Ни знайся, мѣсяцу, ды зъ зорками
Тольки знаць ды видаць, што ясёнъ свѣця.

Ни знайся, Василька, ды съ свашками,
Тольки знаць-видаць па шапаццы.
У яго шапачка якъ жаръ гарыць,
У кишени хустачка, якъ мàкъ цвициць.

62.

За сяньми́, за сяньми́ зе́линъ садъ.
Нихто ў тымъ са́дзи ни бываиць.
Анна́ [1]) Во́личка бывала,
Чирвону рожу саджала,
Синія васильки сѣила,
Гибкія лавачки масци́ла,
Карагодъ дзѣвачакъ вадзила.
Наѣхаў Васи́лька самъ-дзисятый,
Пусциў коника ў зе́линъ садъ,
Чирво́ную рожу патаптаў,
Синія васильки пазъида́ў,
Гибкія лавачки паламаў,
Карагодъ дзѣвачакъ разагнаў,
Анну́ Воличку къ сабѣ ўзяў.

63.

Сядзиць галубо́къ на пираплоци,
Клюе бабо́къ,
Але яго галу́бка пшаничку.
Табѣ, галубка, сало́дакъ бабо́къ,
А мнѣ — не.
Сядзиць Василька за столикамъ,
Пьець мядокъ,
Але яго Во́личка сы́ницу.
Табѣ, Василька, сало́дакъ мядо́къ,
А мнѣ — не.

1) Одна.

Табѣ, Василька, ро́нная [1]) мамка,
А мнѣ — не.
Цябе пабу́дзиць, мяне пагу́дзиць
На вулицы:
Санливая, дранливая нявѣхна,
Харошинькій, ву́мнинькій, разумнинькій
Сынокъ мой.

64.

Харошій, прыгожій Василька!
Ци ня сонца яго радзила,
Ци ня мѣсяцъ яго гадаваў,
Ци ня зорки яго калыхали? —
Радзи́ла мяне матулька,
Гадаваў мяне татулька,
Гадавали мяпе сястрыцы.

65.

На синінькимъ моры
Василька каня поиць,
Конь таé вады ня пьець,
Ёнъ яго па галоўци бьець.
— Ня бій мяне па галоваццы,
Шануй мяне ў дамо́ццы,
А я цябе ў дарожаццы.
Якъ будзя цеща видаць,
Я буду циха стаяць,
Кабъ кубка ни пабиць,
Кабъ вина ни разлиць,
Кабъ цещу ни ўгнявиць. —

1) родная.

66.

(Купальныя).

Ишла купалка сяломъ, сяломъ;
Закрыўши во́чки, пяёмъ, пяёмъ.
Стали людзи дзивицца,
Стала купалка сварыцца.
— Якія вы, людзи, ды дзивны́я!
Я ня ў гэ́такимъ сялѣ была,
Ня гэ́ткаго дзива видзила:
Лисица-пѣсица й кросны й тчець,
А ракъ-нибаракъ цѣўки су́чиць,
Муха-псяюха ў пе́чи палиць,
Вадзе́нь гудзиць-вады́ (sic) пяйдзець,
А камаръ пищиць-ваду́ тащи́ць. —

67.

Звала купалка Иллю на йгру́.
— Хадзи, Иллица, къ намъ на йгры́ща —
— Ни маю часу, купалачка,
Ни маю часу, цёмна ночка —
Пильнуй жита хрысціянскага,
Каб ъ вѣдзьма ў но́чи ни хадзила,
Ужицп зало́мы ни ламила,
У каро́ў малака ни адбирала. —

68.

Выйду, выйду на ву́лачку,
Уда́ру, ўдару ў ладо́начкп

Абъ залатыя пярсцёначки.
Якъ зачу́ў тоя мой свикра́тка,
Ня ро́дный татка.
— Ня бій, дзицятка, ў ладо́начки,
Нп паламай залатыя пярсцёначки. —
— Нѣтъ табѣ дзѣла, мой свикратка,
Ня ро́дный татка.
Ня ты гадаваў ладоначки,
Ня твой сынъ спраўляў пярсцёначки.
Гадаваў ладоначки мой тату́лька,
Спраўляў пярсцёнки мой браци́тка.
Купля́ў пярсцёнки ў го́радзи,
Прыслаў насиць мнѣ мо́ладзи:
— Наси, сястрыца, што дзянёчикъ,
Успаминай брата што часочикъ. —

69.

На моры вутка купалася,
На биражочку абдавалася,
На крутой го́ры сушилася.
Ляцѣли гуси со сто́раны,
Крыкнули гуси разъ по́ разу
— Чаму, Васи́лька, ня женисся? —
— Якъ жа я маю жаницися?
Ячмень у гаро́дзи ни налиўся,
Коникъ на ста́йни ня.....
Дзѣвачка ў цисця́тки ня вырасла.
Цяперъ жа я буду жаницца:
Ячмень у гародзи налиўся,
Коникъ на стайни ўжо.....
Дзѣвачка ў цисця́тки вырасла. —

70.

Ходзиць вечаръ па вулицы,
Дзѣ яму спаци-начаваци?
Спаци стаци ў канци́ сила́
Напро́ци Яськавага двара.
Тамъ ву́лачка мяцёная,
Та Во́личка заручо́ная;
У ихъ пива нава́рына,
У ихъ водки нагóнина,
У ихъ сыци́ца насы́цана.

71.

Нѣ́ту, нѣ́ту купа́льшага
Надъ Васи́льки надъ ста́ршага.
Пяшко́мъ на вулку ни выхо́дзиць,
На ко́нику выижджаиць,
Грыўкай га́накъ высцила́иць,
Хвастомъ ву́лачку вымитаиць,
Капыта́ми каминь разбиваиць,
Кабъ яго цеща вузна́ла,
Кабъ яго дзѣвачка любила;
А яго цеща даўно́ зна́иць,
А яго дзѣвачка даўно́ лю́биць.